

BILTEN ALUMNI UDRUGE FFOS

godište 1, broj 1, Osijek 2019.

Izdavač:

Udruga diplomiranih studenata Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku

Glavni urednik:

Marko Bagić

Zamjenica urednika:

Barbara Kružić

Uredništvo:

Marko Bagić, Barbara Kružić, Domagoj Kostanjevac, Mirna Gilman Ranogajec, Branislav Miličić,
Eldina Lovaš

Grafička priprema:

Mirna Gilman Ranogajec

Lektura i korektura:

Barbara Kružić

Tisak: Studio HS internet d.o.o. Osijek

Adresa uredništva:

Lorenza Jäger 9, Osijek

E-mail: alumni.ffos@gmail.com

Naklada: 40 primjeraka

Bilten izlazi dvogodišnje

SADRŽAJ

Uvodna riječ	3
O nama	4
PREDAVANJA	
Saša Drinić: Od studija kroatistike do karijere u novinarstvu	9
Ivana Gložić Meter: Uvijek postoji način: od nezaposlenosti do samozaposlenosti	11
Ana Werkmann Horvat: Od Osijeka do Oxforda: vodič za studij u inozemstvu	13
Besplatni seminar Kako se zaposliti koristeći sredstva EU-fondova?	15
Branislav Miličić: European Voluntary Service	17
Work&Travel USA: program stručne prakse u SAD-u	19
Tihana Sedlar: Kako pisati statuse na Facebooku i od toga zarađivati	21
Nikica Torbica: Nastavnik (i) izvan škole: moj put do angažmana u organizaciji civilnog društva	23
Predstavljanje prvog prijevoda Biblije na bosanski jezik	25
Izvjeshće o okruglom stolu Sva lica prevođenja	27
ANALIZE	
Jelena Pataki: O prevoditeljskim izazovima i prilikama	30
Slaven Lendić: EU-avanture jednog Hrvata u Bruxellesu	36
Analiza zapošljivosti diplomiranih studenata Filozofskog fakulteta Osijek	39
Razgovor s prevoditeljicom Andom Bukvić Pažin	48
Predstavljanje studije Zbogom avangardo Domagoja Mihaljevića	55
AKTIVNOSTI	
Alumni čajanka u kantini Filozofskog fakulteta Osijek	57
Donacija knjiga Knjižnici Filozofskog fakulteta Osijek	58
Prvi književni kviz u kantini Fakulteta: najbolji nagrađeni putovanjem!	59
Osvrt na rad udruga i klubova na Filozofskom fakultetu Osijek	60

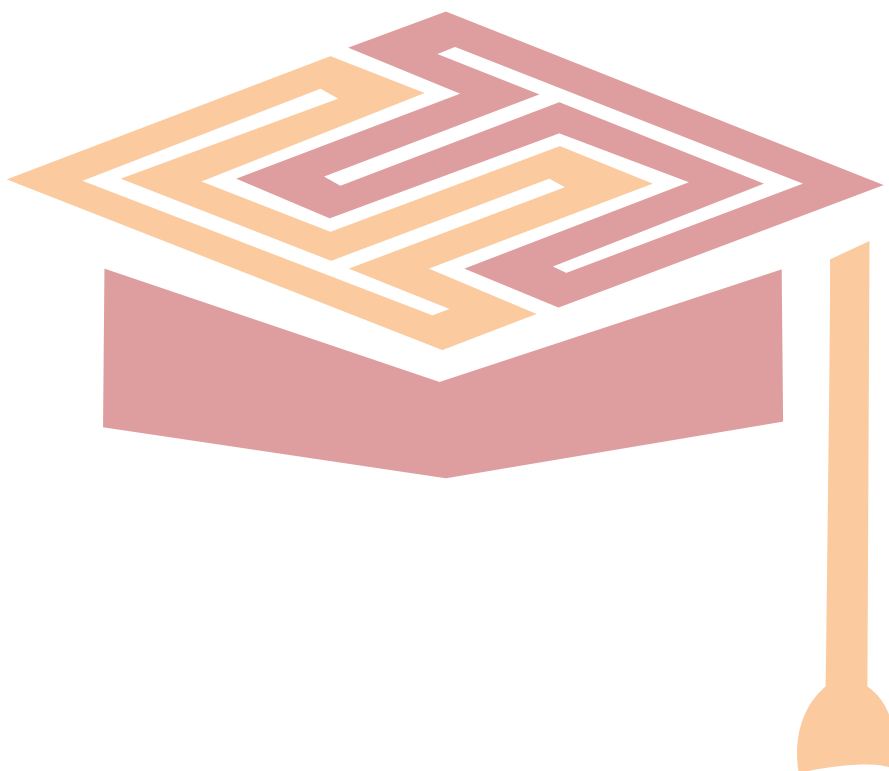
UVODNA RIJEČ

Pred Vama je prvi broj Biltena Udruge diplomiranih studenata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku (Alumni udruga FFOS) u kojemu predstavljamo aktivnosti u mandatu trenutnog vodstva, a koje pokrivaju dvogodišnje razdoblje (2018 – 2019.). Ovaj broj tiskan je uz potporu Filozofskog fakulteta Osijek.

Sam bilten podijeljen je u četiri cjeline; prva se tiče same Udruge, druga je niz predavanja koja su održali naši alumniji i gostujući predavači, treću čini analize (prevoditeljska, osobna, statistička i historiografska), a četvrtu čine razne ostale aktivnosti kojima su se članovi bavili tijekom 2018. i 2019. godine (donacija knjiga, kviz, čajanka i pregled rada studentskih udruga i klubova našeg Fakulteta).

Zahvaljujemo svima koji su pridonijeli radu Udruge, nadamo se daljnjoj suradnji, a hvala unaprijed i onima koji će tek surađivati s nama.

Marko Bagić

O NAMA

U TEKSTU SE DONOSE OSNOVNI PODACI O ALUMNI UDRUZI FFOS, KAO I KRATAK PRIKAZ RADA NEFORMALNE UDRUGE

O ALUMNI UDRUZI FFOS

POČECI DJELOVANJA

Iako je Udruga diplomiranih studenata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku (skraćeno Alumni udruga FFOS) upisana u Registar udruga RH 15. veljače 2018. i time dobila pravnu osobnost, djelovanje i aktivnosti Alumni udruge sežu dalje u prošlost, točnije u 2010. Tada su profesorice Filozofskog fakulteta Marija Omazić, Kornelija Petr Balog i Ružica Pšihistal zaključile 9. studenog 2010. Ugovor o osnivanju Udruge diplomiranih studenata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku. Time je s djelovanjem počela neformalna udruga diplomiranih studenata našeg Fakulteta. 25. listopada 2012. održana je izborna skupština Udruge na kojoj je za predsjednika Upravnog odbora izabran Davorin Ćuti, a Upravni odbor činili su Davorin Ćuti, Renata Jukić, Luka Pejić, Domagoj Tomas i Ivica Vuletić. Vodstvo neformalne udruge birano je još dvaput:

- 2015. u Upravni odbor izabrani su Davorin Ćuti, Barbara Kružić (predsjednica Upravnog odbora), Luka Matić, Demian Papo i Luka Pejić
- 2017. u Upravni odbor izabrani su Marko Bačić (predsjednik Upravnog odbora), Mirna Gilman, Domagoj Kostanjevac, Barbara Kružić i Branislav Miličić

AKTIVNOSTI NEFORMALNE UDRUGE (2012 – 2017.)

Od 2012. do 2017. Udruga je organizirala brojne aktivnosti:

- Predstavljanje časopisa *Vojna povijest*, Klub knjižare Nova, 19. prosinca 2012.
- Promocija knjige Marijana Krivaka *Suvremenost(i): postmoderno stanje filozofije (kulture)*, Filozofski fakultet Osijek, 18. siječnja 2013.
- Promocija zbornika *Novi val i filozofija*, 11. travnja 2013.
- Predstavljanje časopisa *Europski glasnik*, lipanj 2013.
- Promocija knjige Morane Lukač *Njemačko priznanje Hrvatske i Slovenije*, Filozofski fakultet Osijek, 29. studenog 2013.
- Promocija knjige Dinka Župana *Mentalni korzet: Spolna politika obrazovanja žena u Banskoj Hrvatskoj (1868 – 1918)*, Filozofski fakultet Osijek, 28. veljače 2014.

- Interdisciplinarni znanstveni simpozij *Michel Foucault: Moć ideja*, 3. lipnja 2014.
- Predavanje prof. Alpara Lošonca s Univerziteta u Novome Sadu i promocija zbornika *Zapisi o totalitarizmu*, Filozofski fakultet Osijek, 24. veljače 2015.
- Kružok „Građanska država“ koji se održao u četiri susreta na Filozofskom fakultetu u Osijeku (26. ožujka – 16. travnja 2015.)
- Tribina „110. godišnjica generalnog štrajka osječkih radnika“, Filozofski fakultet Osijek, 15. svibnja 2015.
- Tribina – „Što poslije fakulteta“, Filozofski fakultet Osijek, 10. lipnja 2015.
- Predstavljanje zbornika *Michel Foucault: Moć ideja*, Filozofski fakultet Osijek, 28. ožujka 2017. te 29. lipnja 2017. u Hrvatskom društvu pisaca u Zagrebu

PRIPREME ZA UPIS U REGISTAR UDRUGA RH I DOBIVANJE PRAVNE OSOBNOSTI

Krajem ožujka 2017. Upravni odbor održao je sastanak s tajnicom Fakulteta Narcisom Vrbešić-Ravlić i Domagojem Burazinom. Tada je dogovoreno da se izradi novi statut Udruge i da se Udruge upiše u Registar udruga RH i time stekne pravnu osobnost. Pripremljen je novi statut te je 1. veljače 2018. održana osnivačka skupština Udruge diplomiranih studenata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku (skraćeno: Alumni udruga FFOS). Osnivačice Udruge su, kao i 2010. kada je osnovana Udruge koja nije imala pravnu osobnost, prof. dr. sc. Marija Omazić, prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog i prof. dr. sc. Ružica Pšihistal. Za predsjednika Udruge izabran je doc. dr. sc. Denis Njari, a u Upravni odbor ušli su Marko Bagić (predsjednik Upravnog odbora i zamjenik predsjednika Udruge), Mirna Gilman Ranogajec, Domagoj Kostanjevac kao tajnik Udruge, Barbara Kružić (likvidator Udruge) i Branislav Miličić. Udruge je 15. veljače 2018. upisana u Registar udruga RH.

CILJ I SVRHA OSNIVANJA UDRUGE

Cilj je i svrha osnivanja Udruge očuvanje tradicije i promicanje ugleda Fakulteta, izgradnja suradnje između sadašnjih i bivših studenata Filozofskog fakulteta Osijek, uspostava i razvijanje suradnje s ustanovama u kojima rade bivši studenti, poticanje i unaprjeđivanje znanstvenih, stručnih i kulturnih aktivnosti članova, utjecaj na oblikovanje javnog mišljenja i stajališta o važnim znanstvenim, kulturnim i društvenim pitanjima.

U svrhu ostvarivanja cilja i svrhe Udruge će obavljati sljedeće djelatnosti:

- razvoj i promicanje odgoja i obrazovanja
- ostale djelatnosti odgoja i obrazovanja (organizirati i koordinirati programe i događanja koji

nude mogućnosti stručnog usavršavanja članova te društvenu interakciju; poticati i sudjelovati u aktivnostima koje se temelje na načelima cjeloživotnog obrazovanja; popularizirati učiteljsku profesiju; osigurati nesmetan pristup članova Udruge građi Knjižnice Filozofskoga fakulteta Osijek)

– izdavanje znanstvenih i stručnih publikacija

– popularizacija znanosti (posebno društvenih i humanističkih znanosti)

– međunarodna prijateljstva

– ostala područja djelovanja (uspostaviti suradnju Udruge sa Studentskim zborom i drugim udruženjima studenata Filozofskog fakulteta Osijek i ostalim Alumnima udrugama osječkog i ostalih sveučilišta; sazivati redovite susrete članova Udruge; poticati uključivanje novih članova u rad Udruge; organizirati neformalne oblike druženja; uspostaviti učinkovite načine komunikacije Udruge i Fakulteta (mailing-lista, mrežna stranica); izdavati informativne publikacije o aktivnostima Udruge; provoditi druge aktivnosti koje se prema Zakonu smatraju djelovanjem od interesa za opće dobro u području djelovanja Udruge).

ČLANSTVO

Članom može postati svatko tko je završio preddiplomski i/ili diplomski i/ili poslijediplomski studij na Filozofskom fakultetu Osijek. Članom Udruge mogu postati i oni koji su diplomirali i na Pedagoškom fakultetu u Osijeku, uključujući i studijske smjerove Matematika, Biologija, Kemija i učiteljski smjer. Članom Udruge mogu postati i pravne osobe. Članstvo u Udruzi one ostvaruju putem ovlaštenog predstavnika. Članstvo može biti redovito, počasno i podupiruće. Osobe koje žele postati članovi trebaju ispuniti prijavnicu. Ispunjena prijavnica može se predati predsjedniku Udruge ili bilo kojem članu Upravnog odbora. Također se može poslati skenirana i ispunjena prijavnica na e-mail Udruge: alumni.ffos@gmail.com.

TIJELA UPRAVLJANJA UDRUGOM

Tijela upravljanja Udrugom su Skupština Udruge, Upravni odbor, predsjednik Udruge, zamjenik predsjednika Udruge i tajnik Udruge.

Skupština Udruge najviše je tijelo i nju čine svi redoviti članovi Udruge. Skupštinu vodi predsjednik Udruge.

Upravni je odbor izvršno tijelo Udruge i tijelo upravljanja između dvaju zasjedanja Skupštine. Njega čine 5 redovitih članova koje bira Skupština. Mandat članova Upravnog odbora traje 2 godine uz mogućnost da budu ponovno birani još jednom. Upravni odbor bira predsjednika Upravnog odbora i tajnika Udruge iz svojih redova.

Predsjednik Udruge zastupa i predstavlja Udrugu te ima sva zakonska prava i obveze osobe ovlaštene za zastupanje Udruge. Predsjednika bira Skupština iz svojih redova na vrijeme od 2 godine, a ista osoba može najviše dva puta zaredom biti izabrana za predsjednika Udruge.

Predsjednik Upravnog odbora izborom postaje i zamjenik predsjednika Udruge. Mandat zamjenika predsjednika Udruge traje 2 godine, tj. dok je ta osoba predsjednik Upravnog odbora. On zastupa i predstavlja Udrugu te ima sva zakonska prava i obveze osobe ovlaštene za zastupanje Udruge te zamjenjuje predsjednika Udruge u slučaju njegove spriječenosti.

Tajnik Udruge zastupa i predstavlja Udrugu te ima sva zakonska prava i obveze osobe ovlaštene za zastupanje Udruge. Mandat mu traje dvije godine.

Osobe ovlaštene za zastupanje Udruge su predsjednik Udruge, zamjenik predsjednika Udruge i tajnik Udruge.

Prvi predsjednik Udruge bio je doc. dr. sc. Denis Njari koji je bio predsjednik od 1. 2. 2018. do 12. 12. 2018. te je podnio ostavku. Drugi i trenutni predsjednik Udruge je mr. sc. Branislav Miličić koji je na dužnosti od 13. 12. 2018. Trenutni članovi Upravnog odbora su: Marko Bagić (predsjednik Upravnog odbora i zamjenik predsjednika Udruge), Mirna Gilman Ranogajec, Domagoj Kostanjevac (tajnik Udruge), Barbara Kružić (likvidator Udruge) i Eldina Lovaš. Svi imaju mandat od 1. 2. 2018. osim Eldine Lovaš koja je na dužnost stupila 13. 12. 2018. zamijenivši kao člana Upravnog odbora Branislava Miličića zbog njegove kandidature za predsjednika Udruge.

KONTAKT

Sjedište Udruge je na Filozofskom fakultetu u Osijeku, Lorenza Jägera 9, 31 000 Osijek.

E-mail: alumni.ffos@gmail.com

Facebook stranica: <https://www.facebook.com/alumniudruga.ffos/>

URL: <http://www.ffos.unios.hr/alumni-udruga-ffos>

Domagoj Kostanjevac

PREDAVANJA

PREDAVANJE SAŠE DRINIĆA: OD STUDIJA KROATISTIKE DO KARIJERE U NOVINARSTVU

Prisutnima (od kojih su većinu činili studenti i netom diplomirani studenti, od kojih neki imaju i aspiraciju baviti se novinarskim poslom) rekao je da novinar mora voditi računa o izgovorenom, da je to velika odgovornost i da novinar mora te brojne informacije više puta provjeriti, iz različitih izvora.

U srijedu, 16. listopada 2019. poznati osječki novinar Saša Drinić održao je predavanje na temu „Od studija kroatistike do karijere u novinarstvu“. U jednosatnom predavanju Saša je na vrlo zanimljiv način približio prisutnima novinarski posao. Tijekom predavanja Saša je poticao prisutne da se uključe u predavanje s pitanjima. Publika je to rado prihvatila i time je znatan dio predavanja protekao u razgovoru Saše i publike, tijekom kojeg je Saša bio onaj koji je odgovarao na pitanja (iako se nije ustručavao postaviti pitanja publici). Otprilike na polovici studija Hrvatskog jezika i književnosti i Knjižničarstva Saša je

odlučio da se želi baviti novinarstvom. Tijekom karijere radio je u svim trima medijima (novine, radio, televizija), pri čemu neko vrijeme istodobno u svim trima. Trenutno radi na Osječkoj televiziji i Studentskom radiju. Ni danas ne može odlučiti koji mu je medij draži, svaki ima svoje posebnosti i draži. Velika mu je ljubav rad na televiziji, za radio kaže da ima svoje posebnosti jer osoba stekne izrazit i specifičan pojam o vremenu, shvati da jedna minuta u radijskom eteru znači jako puno, mora razmišljati kada će točno krenuti s prilogom, koliko traje pjesma između priloga itd. Saša ne izbjegava nijednu temu i ne bi odbio raditi nijednu iako bi mu za neke trebalo više vremena, poput tema iz ekonomije i gospodarstva. Svaki segment novinarskog posla specifičan je, a njega posebno zanima kultura (u čemu mu pomaže znanje sa studija), bavi se i jezičnim temama, često obrađuje teme iz politike, ponekad pokriva i teme iz sporta (posebno mu je drago kada može pratiti teniska događanja). Kaže da mu je ponekad teško pronalaziti nove teme, a s obzirom na to da radi na lokalnim medijima, ponekad ponavlja goste.

Za sebe kaže da je ovisan o novim informacijama te da nikad ne bi mogao raditi kao profesor jer bi se često ponavljao, obrađivao iste teme iz godine u godinu. Zato najviše voli kada ujutro dobije temu za koju sinoć nije ni znao da će ju morati obraditi – tada kreće kraće istraživanje: što je rečeno o toj temi, a što je novo. Nikad nije osjećao tremu od javnog nastupa te mu je i danas najdraže kada obrađuje javljanja i emisije uživo. Naglašava da je njegov posao njegova velika strast i nada se da će tako biti dok ga god bude radio. To mu je postao način života koji mu je omogućio da upozna mnoge ljude koje inače ne bi imao prilike upoznati. To je posao koji nema radno vrijeme i za koji je izrazito bitna znatiželja.

Kada radi intervju ili ugošćuje nekoga u svojoj emisiji, sugovornicima ne daje pitanja unaprijed niti im kaže da imaju 5 minuta. Iskustvo ga je naučilo da gosti stignu reći sve što žele i još ostane vremena. Intervjuirao je brojne poznate osobe, poput Luke Paljetka, Ive Goldsteina, Nene Belana, Massima, Gibonnija, Miljenka Jergovića itd., a prvi intervju bio mu je upravo s Massimom Savićem. U njegovu novinarskom poslu uzor mu je Andrija Jarak (kako sam kaže, hipnotički djeluje na njega).

Prisutnima (od kojih su većinu činili studenti i netom diplomirani studenti, od kojih neki imaju i aspiraciju baviti se novinarskim poslom) rekao je da novinar mora voditi računa o izgovorenom, da je to velika odgovornost i da novinar mora te brojne informacije više puta provjeriti, iz različitih izvora. Novinar mora slušati sugovornika, oslušivati te staviti svoj osobni pečat koji će nametnuti publici. Onima koji bi se htjeli početi baviti novinarstvom rekao je da počnu na lokalnom portalu i onda mijenjaju redakcije – nema univerzalnog recepta.

Saša je aktivan i na *Facebooku* na kojem također često komentira lokalna i događanja na nacionalnoj razini. Poznat je po svojim britkim komentarima i kaže da uvijek stoji iza onoga što napiše, a što ne bi rekao uživo na kavi, neće ni na *Facebooku*. Vezano uz društvene mreže i nove medije, Saša je rekao da smatra da će tradicionalni mediji poput novina i radija opstati, samo će se prilagoditi novim generacijama.

Za kraj je poručio svima: Budite informirani! Znajte što se događa oko vas!

Izvešće pripremio:

Domagoj Kostanjevac

ORGANIZIRALI SMO PREDAVANJE O MOGUĆNOSTI SAMOZAPOSLENJA U DIGITALNOM
MARKETINGU

PREDAVANJE IVANE GLOŽIĆ METER: UVIJEK POSTOJI NAČIN: OD NEZAPOSLENOSTI DO SAMOZAPOSLENOSTI

Prvi korak bilo je i pisanje bloga Naranča. Iako nije bilo lagano i često nije nailazila na odobravanje okoline, odlučila je biti uporna s blogom te danas ima oko 2000 pratitelja. Taj je blog vodio prema Digitalnim idejama.

U srijedu, 10. listopada 2018., u svečanoj dvorani Filozofskog fakulteta Osijek u organizaciji Udruge održano je predavanje „Uvijek postoji način: od nezaposlenosti do samozaposlenosti“. Predavanje je održala naša alumna Ivana Gložić Meter. Na početku predsjednik Udruge Denis Njari pozdravio je sve prisutne, rekao nekoliko riječi o Udruzi i zahvalio svima na dolasku. Naglasio je da je to dosad naša najposjećenija aktivnost te je pozvao potencijalne članove da se učlane.

Ivana Gložić Meter završila je studij Hrvatskog jezika i književnosti, književnoistraživački smjer, a naknadno i PPDMI. Nakon sedam godina studija našla se opet doma te je razmišljala što će dalje raditi. Pokušavala je naći posao u muzejima, arhivima, izdavačkim kućama i školama. Naposljetku je uspjela odraditi pripravnički staž u vinkovačkoj gimnaziji. Nakon završenog staža shvatila je da ju ne zanima rad u školi. Budući da većina diplomiranih studenata

Filozofskog fakulteta svoj posao pronade u školi, našla se pred zidom i trebalo joj je neko vrijeme da sredi misli i odluči što želi. Odluka da neće raditi u školi nije bila lagana. Odlučila je istraživati po internetu i shvatila da može puno toga naučiti preko interneta, a mnoga od predavanja i edukacija koje su se nudile besplatni su. Na kraju je završila *online*-edukaciju na Sveučilištu Michigan, a platila je samo certifikat. Uz taj certifikat završila je i mnoge edukacije na kraju kojih nije dobila ili platila certifikat, ali ubrzo je shvatila da certifikati nisu uvijek nužni jer brojne poslodavce, posebno u digitalnom svijetu, zanima kako će netko riješiti konkretan problem, dok su certifikati manje bitni iako i oni igraju ulogu. Prvi korak bilo je i pisanje bloga *Naranča*. Iako nije bilo lagano i često nije nailazila na odobravanje okoline, odlučila je biti uporna s blogom te danas ima oko 2000 pratitelja. Taj je blog vodio prema Digitalnim idejama. Preko interneta tražila je različite ponude za posao te se na kraju odlučila za

pisane e-knjige o malom poduzetništvu. Tu je imala funkciju *ghost writera*, tj. napisala je knjigu u ime druge osobe. U isto vrijeme počela je proučavati materijale o ekonomiji i poduzetništvu. Nakon toga pružila joj se prilika za rad u velikoj agenciji koja se bavi digitalnim marketingom. Posao je bio na određeno, ali joj je pružio iskustvo rada na velikim projektima. Odlučila je otvoriti svoj obrt i biti svoj šef. Podršku joj je pružao tadašnji dečko, a današnji suprug, koji je počeo učiti programiranje te danas odrađuje programerski dio. I tako je otvorila svoj obrt Digitalne ideje (više o obrtu možete pronaći na <http://digitalneideje.hr/>). Naglasila je da pokretanje vlastitog posla nije bilo lagano te da je bilo potrebno puno samodiscipline i organizacije vlastitog vremena kad je krenula opet učiti i kad je krenula s obrtom. Bilo je puno pokušaja koji nisu uspjeli, puno padova. Prva je godina bila vrlo intenzivna, imala je vrlo malo slobodnog vremena, mjesecima je radila 10 do 15 sati svaki dan, što je utjecalo na nju fizički i psihički. Stoga joj je bilo bitno da nauči kako organizirati vlastito vrijeme i kako pronaći vrijeme za odmor i za sebe. Također je rekla svima koji planiraju uzeti poticaje od HZZ-a da imaju dogovorene poslove od kojih će moći zarađivati prvu godinu kako bi mogli ispuniti uvjete iz ugovora i kako se ne bi doveli u situaciju da moraju vratiti poticaje.

Predavanje je završila sljedećim savjetima:

- doznajte što zapravo želite raditi
- ne čekajte oglase
- iskoristite mogućnosti koje vam pruža internet
- disciplinirajte se i nikada ne prestanite učiti
- počnite pisati blog
- razmislite o samozapošljavanju
- riješite se krivih uvjerenja

Poručila je studentima da vjeruju u sebe i da budu uporni te da ne slušaju one koji kažu da se ne može. A mi Ivani želimo puno sreće u daljnjem poslu!

Izvešće pripremio:

Domagoj Kostanjevac

ZANIMA VAS STUDIJ U INOZEMSTVU, POGOTOVO DOKTORSKI STUDIJ? ODGOVORI NA BAR
DIO VAŠIH PITANJA NALAZE SE U TEKSTU KOJI SLIJEDI

PREDAVANJE DR. SC. ANE WERKMANN HORVAT: OD OSIJEKA DO OXFORDA: VODIČ ZA STUDIJ U INOZEMSTVU

Svoje savjete za studij u inozemstvu (ponajprije studiranje na doktorskom studiju) Ana je sažela u 3 P – planiraj (Gdje želim biti za 10 godina?), pronađi (Gdje i s kim želim raditi?) i pitaj (Što mi se nudi?)

U srijedu, 21. studenog 2018. u svečanoj dvorani Filozofskog fakulteta Osijek održano je predavanje „Od Osijeka do Oxforda: vodič za studij u inozemstvu“. Predavanje je organizirala Udruga, a održala ga je naša alumna dr. sc. Ana Werkmann Horvat. Ana je na Filozofskom fakultetu Osijek završila diplomski studij Engleskog jezika i književnosti (filološki smjer) i Hrvatskog jezika i književnosti (nastavnički smjer). Nakon odrađenog pripravničkog staža i položenog stručnog ispita te kraćeg rada u školi Ana je odlučila nastaviti se znanstveno usavršavati u inozemstvu.

Na Sveučilištu u Ottawa završila je MA iz lingvistike te nakon toga upisala doktorski studij na Sveučilištu u Oxfordu i završila doktorski studij iz komparativne filologije i opće lingvistike. Trenutno je poslijedoktorandica na Oxfordu na projektu *Creative Multilingualism*. Projekt ima sedam različitih grana, a Ana radi na dijelu o metafori.

Predavanje je pratio veći broj studenata i članova Udruge, a veseli nas što su predavanju prisustvovali i maturanti zainteresirani za studiranje u inozemstvu. Svoje savjete za studij u inozemstvu (ponajprije studiranje na doktorskom studiju) Ana je sažela u 3 P – planiraj (Gdje želim biti za 10 godina?), pronađi (Gdje i s kim želim raditi?) i pitaj (Što mi se nudi?). Kada je riječ o planiranju upisa doktorskog studija, Ana savjetuje da treba početi planirati 5 godina prije upisa. Zašto? Za upis su potrebne reference koje pišu profesori koji trebaju poznavati potencijalnog doktoranda. Također su bitne i različite aktivnosti u životopisu i radovi, a kako bi se skupio određeni broj radova, potrebno je i vrijeme. Godinu dana prije doktorata potrebno je početi tražiti sveučilište na kojem netko želi upisati doktorski studij i javiti se profesoru s tog sveučilišta kako bi taj profesor mogao pomoći oko dobivanja stipendije. Također, to je vrijeme kada je potrebno početi razmišljati o prijedlogu istraživanja. Sve u svemu, dobro planiranje lakše će dovesti do uspjeha. Kada student odluči pronaći studij koji bi htio upisati, bilo da je riječ o diplomskom studiju (MA) ili doktorskom, potrebno je da dobro poznaje sustav. Npr. u Sjevernoj Americi potrebno je 6 do

7 godina da netko završi doktorski studij jer se uz pisanje doktorata od doktoranda očekuje i puno rada u nastavi. U Velikoj Britaniji i zapadnoj Europi doktorski studij traje 3 do 4 godine te zahtijeva jako puno samostalnog rada te se student može posvetiti pisanju samo rada (ako ne mora raditi uz studij). U srednjoj Europi studiranje na doktorskom studiju uobičajeno traje 3 do 5 godina. Nakon što je student izabrao studij, potrebno je raspitati se o studiju. Važno je pitanje ono o financiranju studija, stoga je potrebno raspitati se o mogućnostima dobivanja stipendije. Brojna sveučilišta često imaju razrađen sustav potpunog ili djelomičnog financiranja nečijeg studija te posebno razmatraju za stipendiju one koji kažu da ne mogu sve sami financirati. Također je potrebno razmisliti o dodatnim izvorima financiranja: mogućnosti držanja nastave, pomoćnici na istraživanju itd. Pitati se može već svog (budućeg) mentora, a svi profesori/mentori cijene da im se netko javi i preuzme inicijativu, već i prije upisa na studij.

Nakon što se dobije ponuda za upis studija na određenom sveučilištu, potrebno je razmotriti više stvari. Prvo, je li riječ o studiranju uz punu ili djelomičnu stipendiju ili bez ikakve stipendije. Kada se ne dobije stipendija ili ona ne pokriva sve troškove, treba razmisliti o tome može li se studirati uz rad, posebno kada je riječ o doktorskom studiju koji zahtijeva nečiji puni angažman. Također je potrebno razmisliti o kulturološkim razlikama kada se ode na studij u inozemstvo i kako se prilagoditi tome. Na primjer, u Oxfordu su česte formalne večere na koje mnogi nisu navikli, a nužno je ići na njih. Važan je čimbenik i klima. Na primjer, u Ottawi su duge i hladne zime koje mogu utjecati na raspoloženje pa je potrebno biti spreman na to i pronaći način kako se prilagoditi tome. Također je nužno shvatiti da postoji život i izvan studija i ne zanemariti taj vid života.

Nakon što se doktorira, postavlja se pitanje što dalje. Vidi li se netko u znanosti ili izvan nje? Gdje raditi u znanosti? Na primjer, ako je nekome želja nastaviti raditi u Americi, onda je bolje i doktorirati tamo jer studij traje 6 do 7 godina i ima dosta obveza u nastavi te se na taj način steknu važna poznanstva. Ako se netko odluči vratiti u Hrvatsku nakon dokorskog studija u inozemstvu, treba biti spreman da je onda teško nastaviti rad na nekom fakultetu jer sustav teže prihvaća povratnike, a i proces priznavanja diplome dug je i složen.

Nakon predavanja uslijedila su brojna pitanja publike.

Izvješće pripremio:

Domagoj Kostanjevac

U SURADNJI S USTANOVOM ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH EDUNOVA ORGANIZIRALI SMO
BESPLATNI SEMINAR O MOGUĆNOSTIMA KORIŠTENJA SREDSTAVA EU-FONDOVA

BESPLATNI SEMINAR KAKO SE ZAPOSITI KORISTEĆI SREDSTVA EU-FONDOVA?

Kroz EU-fondove ostvaruju se različite europske politike te EU ulaže u vlastito širenje. Hrvatska rabi sredstva EU-fondova od 1996. (tada su se povlačila sredstva iz projekta Obnova).

U srijedu, 22. svibnja 2019. u suorganizaciji Alumni udruge FFOS i ustanove za obrazovanje odraslih Edunova održan je besplatni seminar za sve zainteresirane na temu „Kako se zaposliti koristeći sredstva EU-fondova?“ u sobi 53 na Filozofskom fakultetu Osijek. Na seminar su došli ljudi različitih profila: studenti, osobe koje kreću s prijavama za natječaje, osobe koji su imale doticaja s EU-fondovima, nekoliko privatnika. Predavač Toni Žufić, koji ima dugogodišnje iskustvo u pripremi i provedbi razvojnih strategija i projekata financiranih iz EU-fondova, u zanimljivom izlaganju i razgovoru s

prisutnima rekao je osnovne informacije koje svatko treba znati prije nego se odluči baviti pisanjem projekata i povlačenjem sredstava iz EU-fondova. Predavač je naglasio da je posao projektnog menadžera zahtjevan i za to treba dobra edukacija kao osnova i zatim mnogo prakse, pri čemu se često počinje od projektnog asistenta na različitim projektima, često u civilnom društvu, a zatim se kreće s pisanjem i provođenjem vlastitih projekata.

Za svaki je projekt bitno da se dobro razradi projektna ideja, a to znači 5 koraka: programiranje (analiza situacije u širem kontekstu), identificiranje (potreba, dionika, problema, ciljeva itd.), formuliranje (detaljna razrada projekta, pisanje prijedloga projekta itd.), provedba (upravljanje projektom prema detaljnom planu), praćenje i vrednovanje projekta. Kroz EU-fondove ostvaruju se različite europske politike te EU ulaže u vlastito širenje. Hrvatska rabi sredstva EU-fondova od 1996. (tada su se povlačila sredstva iz projekta Obnova). Projekt financiran kroz EU-fondove znači najmanje jedno zapošljavanje: voditelj projekta/projektni menadžer/koordinator. Sve informacije o projektima mogu se pronaći na internetskoj stranici www.strukturnifondovi.hr. Na toj stranici može se pronaći projekt, vidjeti uvjete za prijavitelje, prihvatljive troškove, koji su partneri prihvatljivi za suradnju, koliki je iznos raspoloživih financijskih sredstava i dopušteno trajanje projekta, koliki je udio obveznog sufinanciranja, koja je potrebna dokumentacija te

odgovara li projekt potencijalnom prijavitelju. Na toj stranici može se pronaći i niz drugih korisnih informacija, npr. operativni programi koji se provode na području Hrvatske. Na stranicama različitih ministarstava i agencija mogu se pronaći dodatne informacije za različite fondove. Npr. referentni izvori informacija za Europski socijalni fond su Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, HZZ i Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Nakon što prijavitelj odluči prijaviti se za projekt, tada ide prijava projekta na posebnom obrascu po određenim standardima. Nakon pisanja prijave čeka se evaluacija projekta te prihvaćanje i potpisivanje. Pri samoj provedbi projekta vrlo je bitno kvalitetno upravljanje financijama kako bi trošak bio prihvatljiv za sve.

Tijekom svog izlaganja Toni Žufić poticao je publiku na raspravu, postavljao pitanja i odgovarao na njihova pitanja. Nakon njega ravnatelj Edunove Eduard Kuzma ukratko je predstavio program edukacije voditelja izrade i provedbe projekata financiranih iz EU-fondova te su navedene još neke edukacije dostupne u Edunovi, a koje znatno povećavaju mogućnosti zapošljavanja onima koji ih završe. Publici se obratila i Adela Sadiković koja je ispričala svoje iskustvo s EU-fondovima – od početaka prije edukacije preko edukacije do samostalnog pisanja projekata. Na kraju se svima obratila Brigita Ivoševac iz Informacijskog centra *Europe Direct* koja je predstavila rad Centra i program Europske snage solidarnosti. Riječ je o inicijativi kojom se stvaraju mogućnosti za mlade od 18 do 30 godina da volontiraju i rade na projektima.

Na kraju se može zaključiti da je za profesionalno bavljenje EU-fondovima prvi korak edukacija, a onda se nadograđujemo praksom. Ostalo je još dosta novca koji se može povući pa oni koji imaju znanja, želje i volje, neka uzmu olovke u ruke i krenu s pisanjem projekata!

Izvjешće pripremio:

Domagoj Kostanjevac

SAZNALI SMO VIŠE O MOGUĆNOSTIMA UKLJUČIVANJA U MREŽU VOLONTERA PO EUROPI

PREDAVANJE BRANISLAVA MILIČIĆA: EUROPEAN VOLUNTARY SERVICE

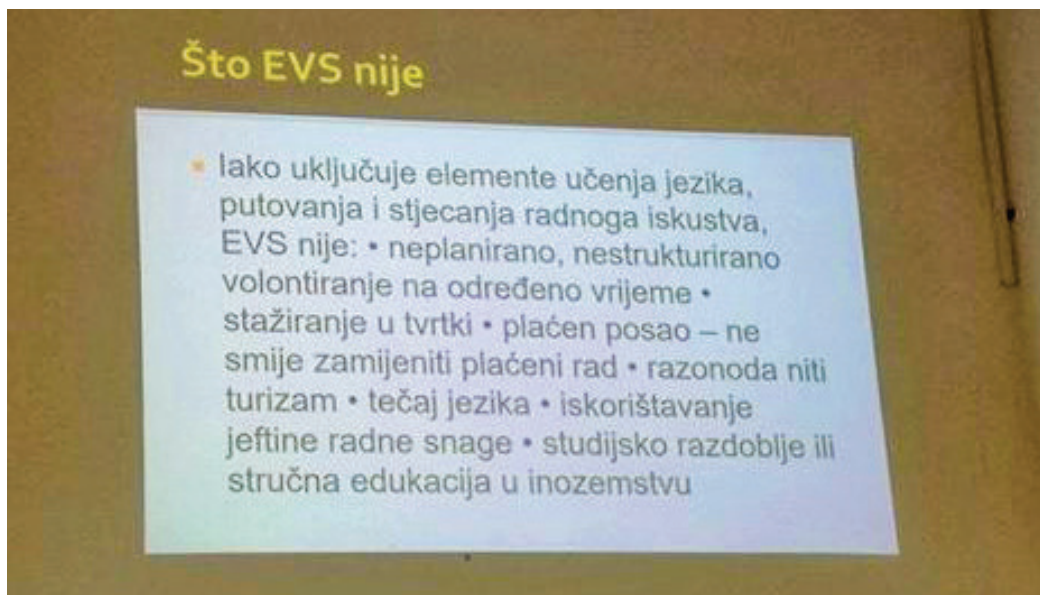
Volontiranje obogaćuje iskustvo, a ovim predavanjem dobili smo najbolju preporuku.

Predavanje Branimira Miličića pod nazivom „European Voluntary Service“ održano je u suradnji s Agencijom lokalne demokracije 16. svibnja 2018. S obzirom na to da su osobna iskustva najbolji primjer i način pozivanja za sudjelovanje u nekom događaju, organizaciji ili akciji, primjerom iz prve ruke mogli smo čuti na ovom predavanju kako se uključiti u mrežu volontera po Europi. Preko organizacije *European Voluntary Service* (EVS) može se volontirati od 2 do 12 mjeseci, programi su ponajviše okrenuti mladima do 30 godina, a među akreditiranim organizacijama za Hrvatsku jest i Agencija lokalne demokracije iz Osijeka. EVS je jedan od dijelova

Erasmus+ koji omogućava volontiranje u međunarodnom projektu u nekoj od 28 članica Europske unije. U program su uključene i EFTA-države (Island, Norveška i Lihtenštajn), Turska i još mnoge druge. U sklopu programa volonterima je pružena prilika za putovanje, učenje, razvijanje solidarnosti, međusobnog razumijevanja, toleranciju i aktivno građanstvo.

Način funkcioniranja EVS-a je partnerski. Organizacija koja šalje volontera i ona koja ga ugošćuje trebaju surađivati i pripremiti volontera za osobitosti projekta za koji se prijavio. Organizacija koja šalje volontera odgovorna je za pripremu volontera prije odlaska na EVS. Zadatak je organizacije da informira volontera o proceduri, treningu za EVS i prati volontere tijekom EVS-a. Volonter će volontirati u organizaciji 5 do 7 dana u tjednu, tj. ukupno maksimalno 40 sati te će imati 2 slobodna dana. Isto tako, volonter je dužan sudjelovati u treninzima koji se održavaju prije odlaska, prilikom dolaska i za vrijeme programa. Za Europsku volontersku službu, među ostalima, mogu se prijaviti neprofitne, nevladine organizacije i udruge, socijalna poduzeća, javna tijela na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini iz programske zemlje. Sve organizacije koje ugošćuju ili šalju volontere moraju imati za to važeću akreditaciju. Primjerice, u Hrvatskoj su akreditirani: Eko centar Latinovac (Čaglin), Udruga žena Izvor (Kneževi Vinogradi), Agencija lokalne demokracije (Osijek) itd.

Aktivnosti i projekti mogu biti iz raznih područja: okoliš, umjetnost, moderna kultura, sport, kulturna baština te rad s djecom, mladima i starijima. Volonter se šalje u drugu zemlju na neprofitni projekt koji može trajati kratkoročno (od dva tjedna do dva mjeseca) i dugoročno (od dva mjeseca do dvanaest mjeseci). Aktivnosti uključuju doprinos lokalnoj zajednici i radu organizacije u kojoj je volonter smješten. Prijevoz, smještaj, hrana, lokalni prijevoz, osiguranje, učenje novog jezika i mjesečni džeparac pokriveni su od strane Europske komisije pa volonter ondje nema gotovo nikakvih financijskih izdataka.

Iako uključuje elemente učenja jezika, putovanja i stjecanja radnog iskustva, EVS nije: neplanirano, nestrukturirano, volontiranje na određeno vrijeme, stažiranje u tvrtki, plaćen posao (ne smije zamijeniti plaćeni rad), razonoda, turizam, tečaj jezika, iskorištavanje jeftine radne snage i stručna edukacija u inozemstvu.

Volontiranje obogaćuje iskustvo, a ovim predavanjem dobili smo najbolju preporuku.

Izvešće pripremio:

Marko Bagić

HTJELI BISTE UPOZNATI I PUTOVATI SAD-OM, A PRITOM I RADITI? ONDA JE WORK&TRAVEL USA PROGRAM UPRAVO ZA VAS!

WORK&TRAVEL USA: PROGRAM STRUČNE PRAKSE U SAD-U

Predstavnik agencije IntegralEdu Marko Knežević prisutnima je ukratko predstavio W&T-program te program Internship.

Naša je Udruga imala priliku u dva navrata organizirati predavanje tijekom kojeg se predstavio program stručne prakse u SAD-u pod nazivom *Work&Travel USA*. Predavanja o programu održana su 28. studenog 2018. i 19. ožujka 2019. na Filozofskom fakultetu Osijek. Predavanja su organizirana u suradnji s agencijom za obrazovanje IntegralEdu. Predstavnik agencije IntegralEdu Marko Knežević prisutnima je ukratko predstavio W&T-program te program Internship.

W&T-program osmislio je State Department, a namijenjen je studentima iz svih krajeva svijeta. Riječ je o programu kulturne razmjene koji studentima omogućuje da 4 mjeseca žive, rade i putuju diljem SAD-a. Godišnje u samom programu sudjeluje preko 300 tisuća studenata, a hrvatski studenti mogu raditi od 10. lipnja do 30. rujna, pri čemu se mora raditi najmanje 10 tjedana, a teritorij SAD-a moraju napustiti do 10. listopada. Sam datum početka rada studenti određuju sami, sukladno svojim fakultetskim obvezama. Program ima obrazovnu i kulturnu komponentu, a nakon rada može se ostati u SAD-u još neko vrijeme i iskoristiti to vrijeme za putovanja. Sudjelovati mogu svi redovni i izvanredni studenti koji imaju upisanu tekuću akademsku godinu i položena bar 2 ispita, imaju između 18 i 29 godina, imaju barem osnovno znanje engleskog jezika te su spremni raditi bar 2,5 mjeseca, tj. 10 tjedana. IntegralEdu nudi dvije opcije odlaska na program:

- a) PLACEMENT – uz pomoć jedne od američkih sponzorskih agencija IntegralEdu povezuje studente s američkim poslodavcima koji traže J-1 radnike za razne pozicije
- b) SELF – podrazumijeva samostalni pronalazak poslodavca.

Postupak prijave jednostavan je i uglavnom digitaliziran te traje od listopada do ožujka/travnja. Od dokumentacije potrebno je osigurati kopiju osobne iskaznice, kopiju putovnice te prijepis ocjena i/ili potvrdu o studiranju. Nakon uspješno odrađenog Skype-intervjua studenti dobiju ponudu posla (eng. *job offer*), a to je dokument koji sadrži informacije o poslodavcu, uvjetima zaposlenja i rada, smještaju, odredbama i uvjetima po kojima student prihvaća zaposlenje. Studenti će dobiti i DS-19-obrazac koji izdaje sponzorska agencija sudioniku programa kako bi mogao sudjelovati

Udruga diplomiranih studenata Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku i agencija za obrazovanje IntegralEdu pozivaju Vas na predavanje

WORK & TRAVEL USA: PROGRAM STRUČNE PRAKSE U SAD-U.

Predstavljanje će se održati na Filozofskom fakultetu Osijek u sobi 58 u **utorak, 19. ožujka 2019., s početkom u 17:45 sati.**

Veselim se Vašem dolasku!

u programu, ući u SAD i legalno raditi te se prijaviti za J-1 vizu. Svi sudionici programa pomoću J-1 vize dobiju svoj SSN (*Social Security Number*). Tijekom trajanja radnog dijela programa svi sudionici moraju imati zdravstveno osiguranje, a IntegralEdu u cijeni svoje usluge nudi *Full-premium* zdravstveno osiguranje koje pokriva i radni i turistički dio programa. Poslovi su većinom smješteni u manjim, turističkim mjestima, a satnica je od 7,50 do 15 dolara na sat.

Druga vrsta programa koja je predstavljena je *Internship*. Taj program traje od 3 tjedna do 12 mjeseci, pri čemu sam student bira koliko će biti u programu. Studentu se omogućuje rad u SAD-u u području studija. Rok prijave je tijekom cijele godine, ali preporuka je da se prijave pošalju bar 3 mjeseca prije željenog početka programa. Sudionik mora biti student, ali može biti i diplomirani student, pri čemu razdoblje od diplomiranja do datuma uključivanja u program ne može biti duže od 6 mjeseci, treba odlično poznavati engleski jezik i buduća praksa mora biti povezana s područjem studiranja. Dvije su opcije programa:

- a) SELF-ARRANGED – studenti sami pronalaze poslodavca, a na raspolaganju su im 2 sponzorske agencije – CIEE i InterExchange
- b) PLACEMENT PLUS – studentima pomaže IntegralEdu uz pomoć sponzorske agencije CIEE.

Proces prijave sljedeći je:

- 1) sudionik odrađuje intervju sa sponzorskom agencijom preko *Skypea*, a zatim agencija kreće u potragu za budućim poslodavcem
- 2) agencija prezentira studentu ponudu potencijalnog poslodavca, a ako ju student prihvati, tada se dogovara *Skype-intervju* s budućim poslodavcem. Ako je intervju uspješan, onda student s budućim poslodavcem započinje izradu *Training Plana* (DS 7002), a kada ga sponzorska agencija odobri, sudionik plaća ostatak programa kao preduvjet izdavanja radne dozvole (DS 2019)
- 3) nakon dobivanja radne dozvole, sudionik može rezervirati termin intervjuja za vizu. I u ovom dijelu sudionicima pomaže IntegralEdu.

Svi koji žele saznati više o programu mogu pogledati stranice agencije na www.integraledu.hr ili posjetiti njihovu *Facebook* stranicu. Također se mogu javiti agenciji na info@integraledu.hr ili na broj telefona 01/4683381.

Izvješće pripremio:

Domagoj Kostanjevac

VEĆI DIO DANA PROVODITE NA DRUŠTVENIM MREŽAMA I SMATRATE DA BI BILO IZVRSNO DA SE OD TOGA MOŽE I ŽIVJETI? IMAMO PRIJEDLOG!

KAKO PISATI STATUSE NA FACEBOOKU I OD TOGA ZARAĐIVATI

Naša alumna Tihana Sedlar održala je predavanje o svom putu od studija povijesti i hrvatskog jezika i književnosti do voditeljice Odjela za društvene medije i sadržaje.

U srijedu, 13. studenoga 2019., naša alumna Tihana Sedlar prihvatila je poziv i došla održati predavanje naslovljeno „Kako pisati statuse na Facebooku i od toga zarađivati“. Tihana Sedlar diplomirala je povijest i hrvatski jezik i književnost 2014. godine na Filozofskom fakultetu Osijek. Prvi posao bio joj je stručno osposobljavanje u Srednjoj školi Donji Miholjac, nakon čega je položila i stručni ispit. Ubrzo nakon toga odlučila je preseliti u Zagreb kako bi joj lakše bilo pronaći posao u struci. Dok je radila na različitim zamjenama, sasvim je slučajno odlučila pomoći u organizaciji festivala *Backyard Art Festival* kao *online*-promotorica i administratorica *Instagrama* festivala. Radeći taj posao volonterski naučila je dosta toga o online sadržaju i prirodi komunikacije i reklamiranja na društvenim mrežama te se ohrabrila okušati u tim vodama i udaljiti malo od škole. Radila je kao *community manager* i *social media manager*, a što je to točno objasnila je na svom predavanju pred

punim auditorijem. Posao je uključivao vođenje *Facebook* i *Instagram* profila klijenata, promidžbene kampanje na *Facebooku*, komunikaciju s fanovima klijenata, tj. izravnu komunikaciju kako sa zadovoljnim fanovima tako i s onima manje zadovoljnim. Tihana je objasnila da je upravo zbog činjenice da je studirala hrvatski jezik i književnost te kolegija koji su uključivali komunikacijske vještine i korištenje jezikom kao moćnim oružjem (Pragmalingvistika) brzo učila i napredovala. Tihana trenutno radi u marketinškoj agenciji Logobox kao voditeljica Odjela za društvene medije i sadržaje.

Publika je na predavanju mogla saznati zašto je bitna veličina slike koja se objavljuje na *Facebooku*, što je to *content writing*, kako skupiti i zadržati što je više moguće pratitelja te ih potaknuti da se uključe u komunikaciju sa stranicom određenog brenda. Istaknula je važnost sadržaja koji se objavljuje uz određenu sliku, a taj je da na neki način mora poticati na reakciju jer je to jedina povratna informacija koja se na društvenim mrežama može dobiti. Osim toga, važno je znati i u koje vrijeme dana objavljevati kako bi sadržaj došao do što više pratitelja, kako postojećih,

tako i novih. Naravno, posao kojim se bavi nije jednostavan, ima i svojih izazova. Postoji doba godine, primjerice za vrijeme blagdana, kada na društvenim mrežama treba biti posebno aktivan i angažiran. Tihana je govorila i o budućnosti društvenih mreža, a osobito je istaknula činjenicu da upravo ono što je brojne male brendove privuklo – besplatno reklamiranje i laka dostupnost širokim masama – u budućnosti će se morati plaćati. Predavačica je navela da za posao kojim se bavi nema posebne edukacije niti formalnog obrazovanja, tako da se osobe koje se bave *online*-marketingom mahom oslanjaju na samoobrazovanje, a brojne informacije mogu se pronaći u različitim grupama na *Facebooku* podrške kao što je grupa Društveni mediji te na internetu na različitim *web*-stranicama posvećenima upravo društvenim mrežama i vođenju istih. Također, svijet društvenih medija mijenja se gotovo iz dana u dan, a brojna pravila pojedinih društvenih mreža ponekad se promijene i preko noći, tako da su edukacija i informiranje gotovo svakodnevni i neprekidni.

Publika je predavačicu dočekala s pregršt pitanja na koja je ona dala stručne odgovore, a rasprava i razgovor nastavili su se i nakon predavanja.

Izvešće pripremila:

Barbara Kružić

IMALI SMO PRILIKU ČUTI VIŠE O CIVILNOM DRUŠTVU

PREDAVANJE NIKICE TORBICE: NASTAVNIK (I) IZVAN ŠKOLE: MOJ PUT DO ANGAŽMANA U ORGANIZACIJI CIVILNOG DRUŠTVA

Broj edukacija se polako povećao (u trenutku zapošljavanja u Volonterskom centru Osijek imao ih je 38), osmislio je i proveo projekt o kritičkom razmišljanju s 3 kolega i s udrugom Kultakt. Sve su se te edukacije isplatile kada je dobio posao kao koordinator projekta Osijek to GOO u Volonterskom centru Osijek.

U srijedu, 20. studenog 2019. naš alumni Nikica Torbica u zanimljivom predavanju, prožetom duhovitim dosjetkama, često i na vlastiti račun, predstavio je svoj put od studija kroatistike i povijesti do karijere u organizaciji civilnog društva. U uvodnom dijelu pojasnio je osnovne pojmove civilnog društva (samo civilno društvo, građani, građanstvo, udruge, zaklade, fundacije itd.). Nakon toga u kratkim je crtama predstavio svoj put do sadašnjeg posla. Taj put nije bio lagan te je uključivao stručno

osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa u III. gimnaziji u Osijeku kao učitelj povijesti, višekratne boravke na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, upisivanje doktorskog studija iz povijesti, brojne edukacije, razmišljanje o karijeri prodavača automobila i na kraju zapošljavanje u Volonterskom centru Osijek na projektu *Osijek to GOO*. Na tom putu veliku je ulogu imao njegov mentor tijekom stručnog osposobljavanja koji ga je poticao da ide na edukacije. Ipak, Nikica je, kako je sam rekao, domicilni introvert i priučeni ekstrovert, pa u to vrijeme nije išao na edukacije zbog straha od neuspjeha, straha da će se osramotiti ako nešto ne zna te je odlučio ostati u svojoj sigurnoj zoni. Ipak, nakon stručnog osposobljavanja teško je pronalazio posao u školi, bile su to kraće zamjene ili nešto duže, ali s malo sati pa je uz upisivanje doktorskog studija krenuo i na sve više edukacija. Broj se edukacija polako povećao (u trenutku zapošljavanja u Volonterskom centru Osijek imao ih je 38), osmislio je i proveo projekt o kritičkom razmišljanju s 3 kolega i s udrugom Kultakt. Sve su se te edukacije isplatile kada je dobio posao kao koordinator projekta *Osijek to GOO* u Volonterskom centru Osijek.

Što sve obuhvaća njegov posao u Volonterskom centru Osijek? Saznajemo da je to uistinu niz poslova – od organiziranja raznih predavanja (kontaktiranje predavača, dogovaranje smještaja, ugovora, prostora za predavače), vođenja društvenih mreža projekata i *Facebook*-stranice

Volonterskog centra, osmišljavanja i vođenja edukacija za profesore i učenike, rada s mladima, vođenja supervizije volontera, rada s izbjeglicama, razvijanja kurikuluma za demokratski odgoj i slično pa do rješavanja brojne administracije, za koju ističe da mu je slaba točka.

Zašto uopće raditi u udruzi? Nikica ističe da to nije posao za svakog, ali ako netko želi dinamičan i posao koji vrednuje uloženo, voli putovati te si želi stvoriti svoju radnu okolinu, onda bi se ta osoba trebala okušati u radu u udruzi. Ipak, Nikica ističe da rad u udruzi ima svojih poteškoća (bar prema osobnom iskustvu), kao što su nesigurnost i neizvjesnost jer se većinom živi od projekta do projekta, zatim administracija, često taj posao preuzme i druge sfere života, a ima i stigmiju u društvu – to je beskoristan posao, nije realni sektor, oni u udrugama samo si izmišljaju poslove, to su strani plaćenici i na državnom proračunu. Nikica je rekao da osobe koje su dobri kandidati za posao u organizaciji civilnog društva trebaju imati sposobnost empatiziranja i solidariziranja, shvaćati i voditi se vizijom, misijom i vrijednostima te organizacije, imati sposobnost improvizacije i vještine rješavanja problema te biti sposobni i voljni raditi u timu. Zainteresirani za volontiranje mogu se javiti u Volonterski centar Osijek, vidjeti što se nudi na njihovim internetskim stranicama (www.vcos.hr) i ako žele, uključiti se u razne aktivnosti, poput pomoći u učenju za učenike osnovnih škola, kreiranje obrazovnog programa za mlade o demokraciji, aktivnom građanstvu i ljudskim pravima, ambasadora volontiranja, volontiranja u uredu.

Na kraju su uslijedila pitanja publike.

Izvešće pripremio:

Domagoj Kostanjevac

IMALI SMO PRILIKU ČUTI VIŠE O PRVOM PRIJEVODU BIBLIJE NA SLUŽBENI BOSANSKI JEZIK

PREDSTAVLJANJE PRVOG PRIJEVODA BIBLIJE NA SLUŽBENI BOSANSKI JEZIK

Predavanje koje je Alumni organizirao kako bi studentima prikazao složenost posla prevoditelja i postavio pitanje bošnjačkoga jezika kao zasebnoga jezika bilo je zanimljivo raznolikoj publici, pogotovo onima koji se bave ili se namjeravaju baviti prevođenjem.

U ponedjeljak, 28. svibnja 2018. s početkom u 18 sati u sobi 62 na Filozofskom fakultetu Osijek održano je predavanje „Predstavljanje prvog prijevoda Biblije na službeni bošnjački jezik“. Predavanje u ime Udruge organizirao je naš alumni mr. sc. Branislav Miličić, a predavanje su održali dr. sc. Redžo Trako i dr. sc. Selwyn Black. Prvo izdanje prvoga prijevoda Biblije na službeni bosanski jezik izašlo je iz tiska sredinom 2013. godine, a tiskao ga je Grafotisak iz Gruda, nakon više od 10 godina prevoditeljskog

rada odabranog tima bosansko-hercegovačkih muslimanskih lingvista i teologa. Prijevod Staroga zavjeta zasnovan je na tekstu *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, a prijevod Novoga zavjeta na tekstu *United Bible Societies' Greek Text*.

„Najprije – jezik kao motivacija za prevođenje, kako ju obrazlaže idejni začetnik dr. Trako: ‘Ideja da se radi prijevod Biblije javila se dok sam bio na Belfast Bible Collegeu. Bio sam jedini student od svih stranih studenata na tom koledžu koji nije imao Bibliju na svom materinjem jeziku. Svi studenti dolazili su sa svojim biblijama na predavanja i u njima su pratili predavanja koja su bila na engleskom. Da bi bolje razumjeli, koristili su svoje Biblije. Jako me pogodilo da sam iz evropskog naroda, bošnjačkog naroda usred Evrope, a da moj narod nema Bibliju na svom jeziku.’ Trako bošnjačkim intelektualcima adresira odgovornost za to što ‘njihov narod nema Bibliju na bosanskom jeziku, kao što su Hrvati odgovorni što njihov narod nema Kur’an na hrvatskom jeziku’”.¹

Iz ovoga obrazloženja dr. sc. Redže Trake, idejnog začetnika ovog prijevoda, došla je i sama ideja da Alumni organizira ovo predavanje i ono je održano s namjerom da probudi polemiku oko prevođenja jednog takvog kapitalnog djela, kao što je prijevod Biblije na neki jezik. Druga stvar

¹Biblija na bosanskom, kolumna Ivana Lovrenovića/17.11.2013.(dostupno na: <https://www.autograf.hr/biblija-na-bosanskom/>, pristupljeno 1.12.2019.

koja se željela postići ovim predavanjem jest otvoriti polemiku oko bošnjačkoga jezika, koji je zapravo često predmet rasprava.

Prvi dio konteksta nastanka ideje i same pripreme za projekt pojasnio je u svom predavanju dr. sc. Selwyn Black, a o samom prevođenju u svom predavanju iscrpno je govorio dr. sc. Trako.

Predavanje koje je Alumni organizirao kako bi studentima prikazao složenost posla prevoditelja i postavio pitanje bošnjačkoga jezika kao zasebnoga jezika bilo je zanimljivo raznolikoj publici, pogotovo onima koji se bave ili se namjeravaju baviti prevođenjem. Iako je uz ta dva osnovna pitanja/razloga za organizaciju ovoga predavljanja bilo otvoreno još mnogo pitanja, vrijeme predavljanja brzo je proteklo i bilo je prekratko. Studenti su dobili mnoga saznanja o prevođenju takvog jednog djela koje iziskuje veliku razinu interdisciplinarnosti i uvelike su sudjelovali u raspravi i postavljali pitanja, pa ako oni iskažu zanimanje, Alumni može ponovno pozvati ove nadasve zanimljive predavače.

Izvešće pripremio:

Branislav Miličić

NA FILOZOFSKOM FAKULTETU OSIJEK 6. LIPNJA 2019. ODRŽAN JE OKRUGLI STOL NA KOJEM SE RAZGOVARALO O PREDNOSTIMA I MANAMA PREVODITELJSKE STRUKE.

OKRUGLI STOL „SVA LICA PREVOĐENJA“

Okrugli stol organizirala je Alumni udruga FFOS, a moderirala ga je Barbara Kružić, magistra edukacije engleskog jezika i književnosti i hrvatskog jezika i književnosti. U razgovoru su sudjelovali prof. dr. sc. Marija Omazić s Filozofskog fakulteta Osijek, prevoditeljica Nina Bardek iz centra Ad Hoc: centra za poduke i prevoditeljstvo, prevoditeljica Jelena Pataki te prevoditelj i nakladnik Vladimir Cvetković Sever iz nakladničke kuće Mitopeja.

Krajem akademske godine, 6. lipnja 2019., kada se većina studenata veseli ljetu, a dio studenata treće godine Preddiplomskog studija engleskog jezika i književnosti možda se još dvoumi između nastavničkog i prevoditeljskog smjera na diplomskom studiju, održan je okrugli stol "Sva lica prevođenja". Okrugli stol organizirala je Alumni udruga FFOS, a moderirala ga je Barbara Kružić, magistra edukacije engleskog jezika i književnosti

i hrvatskog jezika i književnosti. Publika se odazvala u nemalom broju te samim time naglasila zanimanje osječkih studenata, kao i drugih gostiju, za prevoditeljsku struku. U razgovoru su sudjelovali prof. dr. sc. Marija Omazić s Filozofskog fakulteta Osijek, prevoditeljica Nina Bardek iz centra Ad Hoc: centra za poduke i prevoditeljstvo, prevoditeljica Jelena Pataki te prevoditelj i nakladnik Vladimir Cvetković Sever iz nakladničke kuće Mitopeja. Poman izbor sudionika osigurao je multiperspektivnost okruglog stola – naime, teme o kojima se govorilo komentirali su znalci iz područja simultanog, sudskog i književnog prevođenja.

Okrugli stol dotakao se raznovrsnih tema. Istaknuto je korištenje suvremene tehnologije u simultanom prevođenju, ali i kako primjena iste osigurava lakše snalaženje u književnom prevođenju kroz, na primjer, sastavljanje pojmovnika i brzo pronalaženje izraza koji su u duhu hrvatskog jezika; isto tako, omogućava provjeru točnosti izraza koji se koriste u prevođenju zakonskih dopisa i sličnih spisa. Iako tehnologija nekima može predstavljati bauk, njezino svladavanje umnogome olakšava posao prevoditelja. Naglašeno je i da mladi zaposlenici u

prevoditeljskim centrima pomoć mogu potražiti od starijih kolega koji će uskočiti sa savjetom te pregledati prijevod prije slanja stranci. Pomoć se može očekivati i pri prijevodu književnih dijela, a predloženo je i da se stupa u kontakt sa samim autorom djela kako bi konačni prijevod bio što vjerniji duhu i stilu originala. Neki od problema s kojima se prevoditelji suočavaju jesu odnos sa strankom – u prevođenju ipak najčešće ne vrijedi ona stara *Gost je uvijek u pravu* – kao i lektura koja previše zadire u prijevod, nakon čega prevoditelj ponekad niti ne dobije tekst na ponovni pregled. Također je napomenuto da je prevođenje posao vezan uz računalo i višesatno sjedenje, posljedice čega se mogu negativno odraziti na zdravlje. Problematiziralo se i pitanje plaće te položaj prevođenja kao struke – on je u Hrvatskoj još uvijek većim dijelom neprepoznat. Ipak, sve teškoće vrijedne su zadovoljstva stranaka i spoznaje da prevoditelj svojim djelom hrvatskom čitateljstvu omogućava užitek u svjetskoj književnosti. Kroz razgovor provlačio se i zaključak da je za doista uspješno prevođenje, uz, dakako, poznavanje jezika s kojeg i na koji se prevodi, potrebna ljubav prema tome poslu te težnja za usavršavanjem vlastitih znanja i sposobnosti.

Pred kraj druženja zainteresirani su imali priliku postaviti dodatna pitanja sudionicima okruglog stola. Prevoditelji su dijeljenjem osobnih iskustava iz različitih područja prevođenja publici približili svoju struku, a neke možda i nagnali na to da promisle o upisu prevoditeljskog studija. Razgovor se nastavio i nakon službenog zatvaranja okruglog stola te je materijala zasigurno ostalo i za još poneki sličan događaj. Zahvaljujemo organizatorima i sudionicima okruglog stola te se nadamo i budućim, jednako uspješnim susretima!

Izvešće pripremila:

Valentina Markasović

ANALIZE

KOJIM SE OBLICIMA PREVODILAŠTVA MOGUĆE BAVITI U HRVATSKOJ I ŠTO SU IM SLIČNOSTI, A ŠTO RAZLIČITOSTI

Jelena Pataki

O PREVODITELJSKIM IZAZOVIMA I PRILIKAMA

Uspješnost u prevođenju svodi se isključivo na vrijeme i trud uložene u akumulaciju znanja, znatiželju prema svemu i svačemu te ustrajnost.

Iako nužno ne predstavlja posao za koji znate da ćete se njime baviti do kraja života čim naučite osnove nekog stranog jezika, prevođenje je – nakon što se u njemu okušate pa vam se posreći da se i pronađete – istodobno zahtjevan i zahvalan način da razvijate znanja i vještine sve dok za to imate volje jer će potreba uvijek postojati. Razlog tomu leži u beskonačno obradivoj sirovini i oruđu kojima pritom baratate, odnosno jeziku i kulturi kojima morate vrhunski ovladati i to znanje neprestano nadopunjavati da biste prevoditeljski posao mogli raditi kako treba.

Moje službeno iskustvo s prevođenjem počelo je 2014. godine nakon što sam diplomirala engleski i hrvatski jezik i književnost i otada se aktivno bavim – i to kao *freelancer*, dakle, bez dugoročnog ugovora s nekom prevoditeljskom agencijom ili izdavačkom kućom – različitim vrstama prevođenja. Konkretno, to su pisano znanstveno-tehničko i književno te konferencijsko, odnosno simultano i konsekutivno prevođenje. Kao i svaka vrsta posla, prevođenje ima dobre i loše strane, pa tako uz bok velikoj intelektualnoj stimulaciji koju pruža – i s obzirom na koju monotonija jednostavno nije moguća jer će uvijek postojati nešto novo što možete naučiti – postoji i ona druga strana, a to je da se, barem razmatrajući uvjete i potražnju u našoj državi, ne možete specijalizirati za usko određeno područje i zarađivati dovoljno za život samo na osnovi njega. Izuzetak su poslovi povezani s Europskom unijom, koji su vrlo dobro plaćeni i zahvalniji što se tiče, ako već ne materije, onda barem materijala iz kojih se možete pripremati i učiti. Ipak, iz perspektive nekoga tko je naumio ostati u ovoj državi i iskoristiti sve mogućnosti koje ona pruža, specijaliziranje za određeno područje prevođenja teže je izvediva, ako ne i nemoguća opcija.

No to ne znači da se zarađivati ne može ako ste spremni kombinirati različite vrste prevođenja i neprestano raditi na unaprjeđenju svojih znanja i mogućnosti. Usprkos prijetnjama sve naprednijih strojnih alata i tehnologija za prevođenje, potreba za ljudskim radom u toj će grani uvijek postojati jer je jezik živa materija koja se neprestano mijenja i u čiju nijansiranost i slojevitost da bi proniknuli, strojevi moraju još puno čipova „pojести“. S obzirom na to da sam se prevođenjem počela baviti relativno nedavno i to sa startne pozicije potpunog početnika, u nastavku se želim osvrnuti na spomenute različite oblike prevođenja i njihove prednosti i nedostatke te ih na taj način pokušati približiti onima koji se možda jednom vide za tipkovnicom ili pak u prevoditeljskoj kabini, odnosno pokraj govornika s notesom i olovkom u ruci.

smatram vrhuncem svojeg dosadašnjeg rada, a najnoviji pothvat s kojim sam se uhvatila ukoštac jest dječja književnost u mladoj izdavačkoj kući Koncept izdavaštvo. Za sve to, osim onih osnovnih preduvjeta, zaslužnim smatram proaktivnost koju bih preporučila svakom budućem prevoditelju. Posla ima, ali neće vas nužno čekati – na vama je da ga tražite i sami si stvarate prilike. Bojazan da niste dorasli zadatku uvijek može postojati – malo je vjerojatno da je i pokojni velikan hrvatskog prevodilaštva Zlatko Crnković prije rada na serijalu o Harryju Potteru zasukao rukave i pomislio: „Ma, to je čas posla!“ No uvijek možete potražiti savjet i pomoć iskusnijih kolega, profesora itd., i, kao kod pisanja, za početak može pomoći proučavanje postojećih prijevoda i razvijanje kritičkoga mišljenja o njima.

Ono najbolje kod književnog prevođenja jest to što uglavnom pruža veliku dozu samostalnosti u radu zato što gotovo nikad ne postoji jedan jedini točan odgovor, ma koliko vas ponekad nastojali uvjeriti u suprotno. Usto je neopisivo zadovoljstvo „nanovo ispisivati“ osobito lijepo djelo koje vam se osobno svidjelo. Osim te kreativne sastavnice, najveću prednost čini potpuno proizvoljna organizacija radnog vremena (pod uvjetom da se pridržavate konačnog roka), tako da zbog važnijih obveza možete preskočiti svoju kvotu prevoditeljskih kartica na jedan ili više dana, a zatim to nadoknaditi kad god vam odgovara. Druga velika prednost književnog prevođenja jest to što u potpunosti eliminira tremu i situacije u kojima vam je potrebna riječ ili fraza na vrhu jezika i u tom je se trenutku nikako ne možete sjetiti, jer se uvijek možete vratiti i ispraviti ili dopuniti ono što ste napisali.

Negativna strana s kojom se će književni prevoditelj u današnje doba pretjeranog ukalupljanja hrvatskoga jezika sigurno susresti jest manji ili veći, a ponekad i potpun nedostatak komunikacije između sudionika izdavačkog posla: prevoditelja, lektora, korektora i urednika. To ne vrijedi za sve izdavačke kuće, ali je relativno česta pojava u onima s kojima sam dosad surađivala. Kao i u svim poslovnim sferama, uvijek postoje ljudi koji će svoj posao obavljati manje uspješno, bilo iz neznanja ili drugih pobuda, a zbog kojih prevoditelj – kao ime na gotovo prvoj stranici knjige – može biti kritiziran. Naravno, to se ne odnosi na usputne i nekompetentne kritičare (u smislu prevoditeljskog obrazovanja) kojih će uvijek biti, osobito zato što danas „evribadi spiks ingliš“, već na ozbiljne semantičke, gramatičke i pravopisne greške koje nastaju nakon prevoditelja, a koje oni nemaju priliku ispraviti prije slanja knjige u tisak. Lektura i korektura uvijek su poželjne kao drugi i treći par očiju, to se podrazumijeva, ali samo u sinergiji s prevoditeljem jer se jedino tako dolazi do najviše kvalitete teksta koju osiguravaju i jedni i drugi i smatram da je potrebno raditi na osvješćivanju te potrebe.

Što se same materije tiče, poteškoće književnog prevođenja u odnosu na simultano i konsektivno o, recimo, pravnim ili medicinskim pitanjima gotovo su zanemarive, ali ipak postoje. Najčešće su to zakučaste fraze izvornika koje u takvom obliku ne postoje u ciljnom jeziku, ali za prevoditeljske muke dovoljne su i relativno općepoznate stvari koje vama osobno možda nisu poznate. Primjerice, svakodnevni život za Drugog svjetskog rata, različiti odjevni predmeti u tudorskoj Engleskoj ili materijali koji se rabe pri izradi suvremenih dizajnerskih marki, kulinarski specijaliteti u srednjovjekovnoj Francuskoj, daleke kulture (primjerice, japanska, kineska, aboridžinska), geografski nazivi itd.

ZNANSTVENO-TEHNIČKO PREVOĐENJE

Budući da se književno prevođenje ubraja u sjedilački oblik prevodilaštva, zajednička osobina sa znanstveno-tehničkim prevođenjem jest svakodnevnan višesatni rad za računalom. Kao generacija odrasla uz tehnologiju, osobito ona gejmerska, tomu isprva možda ne pridajemo preveliku pozornost, ali nakon dugotrajnog sjedenja i tipkanja, postajemo iznimno svjesni leđa i očiju. Velik savjet – udobna stolica, bežični miš i tipkovnica za što veću fleksibilnost i udaljenost od računala ta opcija povećavanja teksta pokazat će se kao nezaobilazna pomoć.

Ono po čemu se znanstveno-tehničko prevođenje ponajprije razlikuje od književnog jest manjak slobode i kreativnosti u ishodu rada, tj. izgledu prevedenog teksta. To, dakako, ovisi o tematici, ali ako je riječ o zadatku pravne, medicinske ili ekonomske struke, velika je vjerojatnost da ćete morati uložiti mnogo truda u istraživanje točne i precizne terminologije da zadatak bude uspješno obavljen. Budući da je riječ o tekstovima koji imaju praktičnu funkciju, rokovi su često kraći, a nerijetko zbog zahtjevnosti teksta morate potražiti pomoć kompetentnih stručnjaka. To je ustvari poželjno jer prevoditelj nikada ne funkcionira sam za sebe, nije sam sebi svrhom, već je medij za posredovanje informacija i ideja i ne smije se ograničiti isključivo na svoje spoznaje i dosege. Kvalitetno umrežavanje s radnicima raznovrsnih struka uvelike će vam olakšati posao, bilo da je riječ o pilanarskim susretima, agronomskim projektima, medicinskim istraživanjima, ekonomskim izvješćima, avijatičarskom ili informatičkom žargonu itd.

Za razliku od usmenog prevođenja u kojem se (re)produkcija vrlo sličnih ili ponekad istih znanja traži u iznimno kratkom roku, pisano tehničko prevođenje ipak pruža više vremena za proučavanje i provjeru prevedenog teksta. Nezaobilazno je pravilo da prijevod uvijek i bezuvjetno treba ostaviti da „odleži“ barem jedan dan, proći ga još jednom i obratiti pozornost na završne detalje. Zatipci su prava pošast i događaju se svakom, ali postoji razlika između riječi **ovakao** napisane usred gomile drugih riječi i **popusta poput**, koji uvelike utječu na dojam svih onih koji će prijevod čitati poslije vas, bilo da je riječ o klijentu ili njihovoj publici.

KONFERENCIJSKO ILI USMENO PREVOĐENJE

Za sve one koji strepe i prije nego što se osobno susretnu s ovom vrstom prevođenja – slušanje drugog prevoditelja tijekom rada ne ubraja se u iskustvo – ili se pak okušaju i ubrzo zaključite da se ne vide u njemu, osobno mogu potvrditi da se konferencijskim prevoditeljem ne rađa, nego postaje. Taj proces – kako onaj da svoj mozak uopće navedete na pomisao da se time može i, štoviše, želi baviti – tako i onaj koji će vas osposobiti za rad, traje godinama. I postoje metode i tehnike koje vam u tome mogu uvelike pomoći.

Najteža u ovom poslu jesu očekivanja koja se postavljaju pred prevoditelja, a to je gotovo trenutačna produkcija besprijekornog prijevoda koji ponekad ni uz najbolju volju nije moguć zbog različitih sintaksi hrvatskoga i engleskog jezika. Kod simultanog prevođenja spomenuta „trenutačnost“ ima prilično doslovno značenje jer prijevod u kabini mora pratiti govornika, iako svaki vrstan

prevoditelj zna da je za optimalno gramatički oblikovan i prirodan prijevod potreban vremenski odmak od pet do deset sekundi (u kojem istovremeno slušate nadolazeći „tekst“, pamтите ga i smišljate prijevod) u kojem ćete čuti i shvatiti što je rečeno i osmisлити kako to najbolje iznijeti na ciljnom jeziku. U konsektivnom prevođenju proces je malo drugačiji jer govornik prvo izgovara određenu cjelinu, a prevoditelj je ili pamti ili zapisuje i potom u cijelosti donosi na drugom jeziku.

Isprva se studentima potonje čini lakše jer „imate vremena“ osmisлити prijevod, ali zapravo je i u tom slučaju potreban određen stupanj automatizacije jer istovremeno slušate i pamтите (i zapisujete), a zatim uz čimbenik stresa i izloženosti reproducirate manju ili veću količinu teksta pred publikom, koja će ponekad biti susretljiva, a ponekad će raditi protiv vas – ubacivanjem, pitanjima, izravnom kritikom, međusobnim razgovorom s drugima, što vas sve može omesti u stručnom obavljanju posla. Ponekad razlog može biti taj da ste – zbog prethodno spomenute dinamičnosti i raznolikosti pri čemu jedan dan prevodite medicinu, drugi poljoprivredu, treći pravo i sl. – nedovoljno upoznati s terminologijom kojom vaš govornik i publika barataju godinama i svakodnevno, a ponekad će jednostavno trema učiniti svoje. Suzbijanje treme, barem djelomično, moguće je uz dobru pripremu, i to samostalnim vježbanjem usmenog prevođenja – *shadowingom* ili aktivnim slušanjem i doslovnim ponavljanjem svega što čujete ili baš prevođenjem – te proučavanjem svih dostupnih materijala. Naravno, svaki je angažman izazov za sebe i ponekad će biti teži nego obično, ali dovoljno je znati da je riječ o jednom od najstresnijih poslova na svijetu i sama činjenica da ste prošli obuku, da ste vježbali i pripremali se, može vam pomoći da osvijestite da ste posao odradili najbolje što ste mogli i da ćete bolji postati samo stjecanjem iskustva.

Na pogrešan dojam o usmenom prevođenju često navodi i njegov prikaz na televiziji. Naime, često u priložima i vijestima možemo čuti javljanja koja se odvijaju na stranom jeziku, a prevoditelj istovremeno prati govornika na ciljnom jeziku. Nerijetko su to unaprijed snimljeni govori koji znaju čak i prednjačiti pred izvornim govornikom i tako odavati dojam da je usmeni prevoditelj stroj sposoban u svakom trenutku isporučiti savršeno točan i tečan prijevod. To nije istina, pravog simultanog prevoditelja prije ćete prepoznati po „kaskanju“ za govornikom radi što kvalitetnijeg razumijevanja izgovorenog sadržaja i oblikovanja u ciljni jezik te zamuckivanju – nije preporučeno, ali je realno i ne treba nikoga obeshrabriti, pogotovo u početnoj fazi.

Velika prednost usmenog prevođenja jest činjenica da je najbolje plaćen oblik prevođenja i da u kombinaciji sa svakodnevnim sjedenjem za računalom dokida monotonost radnih navika, i to zahvaljujući aktivnom obilaženju tvorničkih pogona, sudnica, sveučilišta, bolnica te prilici da upoznate ljude raznovrsnih struka i steknete djelić njihova znanja.

Kao što sam već spomenula, u prevođenju uvijek postoji nešto u čemu se tek trebate okušati. To je za mene titl(ov)anje, odnosno audiovizualno prevođenje. Uz književno, ono predstavlja najprivlačniji oblik među studentima i mladim prevoditeljima zbog dinamičnog sadržaja s kojim se svakodnevno susreću. Iako ima izazove u smislu postizanja kompromisa između tehničkih zahtjeva i kvalitete prijevoda, lako ga je vježbati zahvaljujući besplatnom *softveru* i navodno predstavlja izvrsnu pripremu za usmeno prevođenje jer razvija sposobnost analiziranja teksta i svođenja na ključni, vrlo sažeto „izrečen“ sadržaj.

I na kraju, još nekoliko savjeta...

Uza sve prethodne, najvažniji savjet koji budućim prevoditeljima mogu dati jest to da morate voljeti svoj posao i osjećati barem malu količinu nezadovoljstva kad pred sobom nemate nikakav prevoditeljski zadatak. Gledajte na to kao na brak – ma koliko nekoga voljeli, kad provedete desetke godina s njima, postojat će dani kad će vas izluđivati baš sve u vezi s njima i malo će nedostajati da dignete sidro i odete. No kada je temelj svega prava ljubav, s lakoćom ćete moći odvući dobre i loše dane i vidjeti da su oni dobri uglavnom brojniji.

Zatim, čitajte i proučavajte sve što vam dođe pod ruku i ne budite skeptični prema bilo kojem izvoru znanja – prevoditelju ama baš sve predstavlja didaktički materijal. Nikad ne znate kad će vam zatrebati prijevod fraze „bračni posjeti“ koja vam je mogla zapeti za oko u jednom nastavku Kućanica, a možda će vam baš trogodišnja nećakinja pomoći da s lakoćom prepoznate o kom je poniju riječ kad u knjizi naidete na monolog o crtanom filmu *Moj mali poni*.

I zadnje, važno je oboružati se strpljenjem i vremenom – naići ćete na svakakve ljude koji će od vas tražiti nemoguće i kolutati očima na nespretno oblikovane prijevode još nespretnije oblikovanih izvornih rečenica, premda su u stanju na engleskom izgovoriti tek: „Yes, of course.“ Svi su prošli nešto slično, ali to nas nikada ne smije u potpunosti obeshrabriti. Sve je to dio prevođenja, a uspješnost u njemu svodi se isključivo na vrijeme i trud uložene u akumulaciju znanja, znatiželju prema svemu i svačemu te ustrajnost.

SLAVEN LENDIĆ JE POČETKOM 2017. GODINE OTIŠAO U BRUXELLES. U OVOM TEKSTU UKRATKO PRIKAZUJE SVOJE ISKUSTVO RADA U EU-INSTITUCIJAMA.

EU-AVANTURE JEDNOG HRVATA U BRUXELLESU

Topla preporuka budućim diplomiranim studentima FFOS-a; ako se zaputite van bilo gdje, budite spremni raditi poslove za koje se niste nužno školovali ako zaista želite negdje ostati. Učenje u hodu bitan je dio svega toga.

UVODNA RIJEČ IL' DVIJE

Bok svima! Zovem se Slaven Lendić i diplomirao sam engleski jezik s prevoditeljskim usmjerenjem i filozofiju 2014. godine na Filozofskom fakultetu Osijek. Na FFOS-u sam završio i pedagoško-psihološku izobrazbu. Od veljače 2017. godine živim u Bruxellesu. Nakon što sam promijenio nekoliko poslova u Osijeku i okolici, odlučio sam potražiti sreću van Republike Hrvatske, u potrazi za novim izazovima, znanjima i prilikama. Moram vam priznati, do tada nisam imao iskustva sa životom vani. Nikada nisam išao čak ni na Erasmus! Sva putovanja po Europi do tada bila su kratka, najviše u trajanju od nekoliko tjedana.

KOLIKO JEZIKA ZNAŠ, TOLIKO LJUDI VRIJEDIŠ

Ono što mi je pomoglo u snalaženju i životu u Bruxellesu i Belgiji svakako je odlično znanje engleskog jezika koje sam izbrusio i usmjerio na Filozofskom fakultetu Osijek. Puno je pomoglo i dobro poznavanje francuskog jezika koji sam prilično intenzivno učio u Francuskoj alijansi u Osijeku više od dvije i pol godine. S učenjem francuskog jezika počeo sam još na apsolventskoj godini fakulteta. Njemački je također uvijek bio nekako „tu“ još od osnovne škole, makar ga nikada nisam zapravo usavršio i potpuno njime ovladao – ali mogu vam reći, DSD Deutschesprachdiplom certifikat iz Jezične gimnazije uvijek dobro izgleda u životopisu, a i par rečenica na njemačkom u komunikaciji s pristojnim naglaskom tu i tamo dobro dođe za ostaviti dobar dojam.

Ali u praksi – francuski jezik za dugoročniji život u Bruxellesu i rad u EU-institucijama je neizbježan i nevjerovatno pomaže. Engleski je naravno i dalje iznad svega, a osobito pomaže ako možete simulirati autentični američki ili britanski naglasak te imate široki vokabular u govoru i pismu. Iznenadujuće veliki broj ljudi iz drugih europskih zemalja engleski govori i piše vrlo osrednje i, vjerujte mi, mnoge puteve možete si otvoriti ako je upravo vaš vrhunski. Studij s prevoditeljskim usmjerenjem tu mi je izuzetno puno pomogao, osobito kolegiji poput „Prevođenje i europske integracije“, „Prevođenje jezika medija“, a naravno i simultano i konsektivno prevođenje, ponajviše zbog pravnog i ekonomskog vokabulara koji se mnogo rabi u EU-u. Studij filozofije također je bio od pomoći jer puno znači ako se možete budućim poslodavcima prikazati kao osoba koja zna kritički misliti i koja je načitana u vidu socijalne i političke problematike i koja prati trenutna zbivanja.

Hustle 'til you no longer have to introduce yourself. I spremite se na odbijenice.

Svaki početak je težak, a za mene je sve počelo stažiranjem u Vijeću Europske unije – jedna od najistaknutijih institucija. Glavne EU-institucije (Komisija, Parlament, Vijeće, Gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija) dvaput godišnje raspisuju natječaje za plaćena i neplaćena stažiranja.

Više informacija imate na sljedećim stranicama: https://epso.europa.eu/job-opportunities/traineeships_en

Također, za sve informacije i EU-natječaje treba se registrirati putem EPSO *web*-portala; https://epso.europa.eu/home_en

Volio bih da vam mogu reći kako je sve to bilo bezbolno i brzo i da se sve nekako samo „posložilo“. Međutim, za sve što u životu želite, nešto morate i učiniti i potruditi se. Čak i kada vam se puno vrata zatvara u lice. Odbijenica sam primio bezbroj i sa svih strana Europe dok sam bio u potrazi za poslijediplomskim studijem, pa ni ove iz EU-a nisu bile ništa novo. Prijavio sam se na gotovo sva moguća stažiranja, kao prevoditelj ili kao nešto srodno (npr. mediji, komunikacije i tome slično). Budućim zainteresiranim kolegicama i kolegama svakako savjetujem dobro motriti rokove za slanje prijava, kao i datume otvaranja prijava. Ako vas odbiju na sve u prvom dijelu godine, glavu gore i šaljite u drugoj polovici. I tako ponovno i ponovno. Naravno, prijave moraju biti sastavljene na savršenom engleskom jeziku, a trebate i na relevantan, pregledan i praktičan način predočiti svoje iskustvo i studije. Studij filozofije mi je također ovdje bio od velike pomoći – jer sam se uvijek mogao predstaviti kao osoba koja kritički misli i koja je dobro potkovana u literaturi socijalne i političke problematike. Odlična stvar kod filozofije – daje vam širinu. To su zapravo neki poslodavci kasnije u Bruxellesu gledali i sa zanimanjem; pomaže ako to znate dobro predstaviti i približiti ljudima. Nakon nekoliko pristiglih EU-odbijenica – stigao je poziv za intervju telefonskim putem iz Vijeća EU-a. Nakon intervjua na hrvatskom i engleskom jeziku, zaputio sam se u Bruxelles, kao stažist prevoditelj.

Bruxelles – grad s dva službena i jednim neslužbenim jezikom. Grad koji je mnogo gradova u jednom. Grad u koji mnogi žele ići.

Staziranje je bilo prekrasno iskustvo, a za to vam je dovoljan samo tečan engleski i, naravno, dobro baratanje materinim jezikom. Nakon 5 mjeseci nažalost nisam mogao ostati u institucijama EU-a pa sam posao potražio u privatnom sektoru u Bruxellesu jer sam svakako želio ostati u Belgiji. Ponovno, mnogo prijava, odbijenica i intervju – ali uspio sam dobiti posao kao projektni asistent na jednom malom međunarodnom institutu. Apsolutno ništa nisam znao o poslu projektnog asistenta (inače se time bave ljudi koji su studirali nekakav *Business Administration* ili nešto slično), no bio sam spreman učiti iz dana u dan. Topla preporuka budućim diplomiranim studentima FFOS-a; ako se zaputite van bilo gdje, budite spremni raditi poslove za koje se niste nužno školovali ako zaista želite negdje ostati. Učenje u hodu bitan je dio svega toga. Ugovor je bio na šest mjeseci. U međuvremenu sam položio EPSO/CAST- ispit za ugovorne djelatnike EU-a. Nakon isteka tog ugovora uslijedilo je 5 mjeseci bez stalnih primanja uz *freelance* poslove tumačenja i prevođenja (što je sve bilo prava avantura i malo je nedostajalo da se vratim), ali nakon ponovnih slanja životopisa i motivacijskih pisama u sve moguće EU-institucije, bio sam pozvan na intervju u DG DEVCO (Razvoj i suradnja, Europska komisija) koji sam prošao i gdje trenutno radim kao administrativni asistent.

EU ELDORADO I EXPATI U POTRAZI ZA SVOJIM MJESTOM POD SUNCEM

Bruxelles je uglavnom frankofon grad. S tim da je nizozemski također službeni jezik, uz francuski. S engleskim jezikom se naravno može preživjeti, no mnogo bolje šanse za pronalazak dobrog posla imate ako imate barem neku razinu znanja francuskog, a itekako se cijeni i znanje nizozemskog, osobito u privatnom sektoru.

Posla svakako ima, no istini za volju, konkurencija je zaista velika, a potražnja je odavno pregazila ponudu. Navala je čak i na neplaćena stažiranja i prakse, a ljudi dolaze iz čitave Europe i zapravo cijelog svijeta u potrazi za srećom i svojim mjestom pod suncem (nespretna usporedba jer sunca većim dijelom godine baš nema puno, ali shvaćate na što mislim).

Naših ljudi tamo nema toliko puno, no naravno, zajednice Hrvata svakako postoje. I upravo zato vi trebate pokušati, boriti se i probiti se.

Jer vrijedi, zaista.

Na kraju, jedino što ostaje...

Tijekom ove avanture koja još uvijek traje, upoznao sam ljude, Europu, svijet, dobio priliku primijeniti ono što sam naučio na fakultetu, stekao par sjajnih prijatelja i prijateljica koji su mi postali poput obitelji. Ovo vrijedi i za prijatelje iz Osijeka koji su mi dali puno podrške na daljinu i zbog kojih je sve bilo lakše. U svemu tome mi je zaista pomogao magisterij Filozofskog fakulteta Osijek; kao i sve što sam naučio od sjajnih profesorica i profesora i divnih kolegica i kolega tijekom studija, kojima i ovim putem zahvaljujem na potpori, strpljenju i razumijevanju – kako u studentskim danima, tako i dandanas.

I možda najvažnije, shvatio što mi je zaista važno u životu i kakva osoba želim biti.

Od srca i iskreno sve to želim i vama.

Svako dobro i puno sreće!

ANALIZA ZAPOŠLJIVOSTI DIPLOMIRANIH STUDENATA FILOZOFSKOG FAKULTETA OSIJEK

ANALIZA JE PROVEDENA OD KRAJA SVIBNJA DO KRAJA RUJNA 2018.

Kako bismo prikupili i analizirali podatke o zapošljivosti diplomiranih studenata i njihovim profesionalnim postignućima te podatke o trenutnim i potencijalnim poslodavcima s ciljem stvaranja baze poslodavaca, Upravni odbor Udruge s predsjednikom Udruge proveo je tijekom 2018. analizu zapošljivosti diplomiranih studenata Filozofskog fakulteta Osijek. U ovom će se tekstu prikazati samo najvažniji dijelovi te analize. Cjelokupna analiza sadrži sljedeće dijelove:

- obrada ankete za diplomirane studente FFOS-a
- obrada ankete za poslodavce izvan sustava odgoja i obrazovanja
- podatke o broju osoba zaposlenih na radnim mjestima u osnovnim i srednjim školama na kojima se mogu zaposliti diplomirani studenti FFOS-a (stanje s krajem lipnja 2018.)
- podatke o broju diplomiranih studenata na FFOS-u od 2013. do 2018. (zadnji datum diplomiranja je 9. 5. 2018.)
- podatke o broju diplomiranih studenata FFOS-a prijavljenih na HZZ-u (stanje s krajem lipnja 2018.)
- podatke o brzini zapošljavanja od 2013. do 2017. na području 5 slavonskih županija
- omjer diplomiranih studenata FFOS-a od 2013. do 2018. (zaključno s 9. 5. 2018.) i broja osoba zaposlenih na radnim mjestima na kojima se mogu zaposliti diplomirani studenti FFOS-a (stanje broja zaposlenih s krajem lipnja 2018.) prema studijskim smjerovima
- omjer diplomiranih studenata FFOS-a prijavljenih na HZZ (stanje s krajem lipnja 2018.) i broja osoba zaposlenih na radnim mjestima na kojima se mogu zaposliti diplomirani studenti FFOS-a (stanje broja zaposlenih s krajem lipnja 2018.) prema studijskim smjerovima
- kao priloge anketu za diplomirane studente i anketu za poslodavce izvan sustava odgoja i obrazovanja

Slijede najvažniji podaci iz analize:

ANKETA ZA DIPLOMIRANE STUDENTE FILOZOFSKOG FAKULTETA OSIJEK

U anketi je ukupno sudjelovalo 238 ispitanika iz pet slavonskih županija. Odgovori četvero ispitanika nisu uzeti u obzir jer su završili smjerove koji nisu obuhvaćeni anketom (2 ispitanika završilo je razrednu nastavu, jedan razrednu nastavu s pojačanim engleskim i jedan razrednu

nastavu s pojačanom informatikom) pa je ukupan broj ispitanika čiji su se odgovori uzeli u obzir 234. Odgovori su dani od 28. svibnja 2018. do 29. rujna 2018. Ispitanici su bili svi koji su diplomirali na Filozofskom fakultetu Osijek ili na nekom od njegovih pravnih prethodnika te su završili sljedeće studijske smjerove: Hrvatski jezik i književnost, Engleski jezik i književnost, Njemački jezik i književnost, Mađarski jezik i književnost, Pedagogija, Psihologija, Povijest, Filozofija, Informatologija (Knjižničarstvo). Također su uključeni i studenti koji nisu završili neki od tih smjerova na Filozofskom fakultetu Osijek ili nekom od pravnih prethodnika, ali su završili neki od doktorskih studija na našem Fakultetu. Podaci su prikupljeni anketnim upitnikom u obliku *Google*-obrasca koji je poslan na e-adrese škola i ustanova za koje smo smatrali da rade naši studenti kako bi ih oni prosljedili svojim zaposlenicima koji odgovaraju gore navedenom kriteriju za ispitanike. Također su preko referade Filozofskog fakulteta obaviješteni i oni koji su na Filozofskom fakultetu Osijek ili nekom od pravnih prethodnika završili doktorski studij. Poveznica na anketu objavljena je i na *Facebook* stranicama Udruge, a poveznica je poslana i članovima Udruge.

Najvažniji podaci iz ankete za diplomirane studente sljedeći su:

Opći podaci o diplomiranom studentu/studentici i podaci o doktorskom studiju (N=234)

- od 234 ispitanika 192 (82%) bile su žene, a najveći broj ispitanika bio je od 25 do 34 godine (ukupno 150 ili 64%)
- većina ispitanika završila je studij između 2008. i 2017. (ukupno 157 ili 67%)
- ukupno 130 (56%) ispitanika studiralo je po bolonjskom procesu, a od njih je 87 ispitanika (67%) završilo nastavnički smjer
- 175 ispitanika (75%) završilo je neki od oblika neformalnog i formalnog obrazovanja tijekom ili nakon studija (tečaj informatike, tečaj stranog jezika, radionice i seminare vezane uz struku, PPDMI, tečaj hrvatskog znakovnog jezika, obuku za pisanje projekata itd.)
- 62 ispitanika (26,5%) upisali su doktorski studij, 28 ih je završilo doktorski studij, od čega je 14 ispitanika završilo doktorski studij na Filozofskom fakultetu Osijek ili nekom od njegovih pravnih prethodnika.

PODACI O PRVOM POSLU U STRUCI I TRENUTNOM ZAPOSLENJU

- od 234 ispitanika njih 77 (33%) počelo je tražiti posao u struci tijekom studija, a njih 139 (59,4%) u prva tri mjeseca od završetka studija
- u trenutku ispunjavanja ankete 186 ispitanika (79,5%) bilo je zaposleno, 43 je bilo nezaposleno (s radnim iskustvom), a 5 nezaposleno i bez radnog iskustva

- 222 ispitanika (95%) radila su u struci, pri čemu je većini prvi poslodavac bila osnovna škola (97 ili 44%) ili srednja škola (57 ili 24%)

- većina od tih 222 ispitanika zaposlilo se u struci u prvih 6 mjeseci od diplomiranja (116 ili 52% u prva 3 mjeseca, a 47 ispitanika ili 21% dobila su prvi posao u struci od 4 do 6 mjeseci)

- najčešće su tražili prvi posao u struci tako da su se javili na natječaj/oglas u medijima ili na internetu (69 ispitanika ili 31%) ili su samoinicijativno kontaktirali poslodavca (56 ispitanika ili 25,2%)

- 110 ispitanika (49,5%) imalo je ugovor na određeno na prvom poslu u struci, dok ih je ugovor na neodređeno imalo 30 (13,5%)

- kao razlog prestanka rada na prvom poslu u struci 90 ispitanika (53%) kao razlog navodi istek ugovora, a 56 ispitanika (33%) navodi da su pronašli drugi posao

- kada je riječ o tome koliko su im znanja i vještine koje su stekli tijekom studija ispitanicima bili korisni na prvom poslu u struci, na skali od 1 do 5, pri čemu 1 znači da im uopće nisu bili korisni, a 5 da su im u potpunosti bili korisni, 50 ispitanika (22,5%) zaokružilo je broj 5, 71 ispitanik broj 4 (32%), a 77 ispitanika (35%) broj 3

PODACI O TRENUTNOM POSLU U STRUCI:

- u trenutku ispunjavanja ankete 172 ispitanika (73%) reklo je da trenutno radi u struci (od 234 koji su ispunili anketu), a 62 ili 27% da ne radi u struci; pritom ih 136 ima ugovor na neodređeno, a 43 na određeno

- kada je riječ o tome koliko su im znanja i vještine koje su stekli tijekom studija ispitanicima bili korisni na sadašnjem poslu, na skali od 1 do 5, pri čemu 1 znači da im uopće nisu korisni, a 5 da su im u potpunosti korisni, 46 ispitanika (25%) zaokružilo je broj 5, 52 ispitanika (28,5%) broj 4, a 65 ili 35% broj 3

PODACI O NEZAPOSLENOSTI:

- 48 ispitanika izjavilo je da su nezaposleni: 23 ili 48% do 3 mjeseca, 5 ili 10% od 4 do 6 mjeseci, 8 ili 17% od 7 do 12 mjeseci, a više od 12 mjeseci njih 7 ili 15%

- kao razlog trenutnog nezaposlenja većina od njih 48 (ukupno 36) navelo je da ne mogu pronaći posao u struci

ANKETA ZA POSLODAVCE IZVAN SUSTAVA ODGOJA I OBRAZOVANJA

U anketi je sudjelovalo 11 poslodavaca (anketa je poslana znatno većem broju poslodavaca, ali dobiveni su odgovori njih 11). Uzeti su u obzir i odgovori poslodavaca koji su vezani uz sustav odgoja i obrazovanja, ali ne pripadaju njegovu najužem dijelu, tj. osnovnim i srednjim školama (npr. uzeti su u obzir odgovori iz dječjih domova i gradskih knjižnica). Odgovori su dani od 1. lipnja 2018. do 13. lipnja 2018. Podaci su prikupljeni anketnim upitnikom u obliku *Google*-obrasca koji je poslan na e-adrese ustanova izvan sustava odgoja i obrazovanja za koje smo smatrali da u njima rade ili mogu raditi diplomirani studenti FFOS-a. Poveznica je poslana i na e-adrese različitih udruženja poslodavaca sa zamolbom da poveznicu na anketu pošalju svojim članovima.

Najvažniji podaci iz ankete za poslodavce sljedeći su:

- broj osoba koje su završile studijske smjerove koji postoje na FFOS-u potreban za poslodavce izvan sustava odgoja i obrazovanja i broj poslodavaca koji je iskazao da postoji potreba za njima: Psihologija (6 osoba/4 poslodavca), Informatologija (6 osoba/2 poslodavca), Pedagogija (3 osobe/2 poslodavca), Sociologija (1 osoba/1 poslodavac), Engleski jezik i književnost (1 osoba/1 poslodavac)

- broj osoba koje su završile studijske smjerove koji postoje na FFOS-u, a koje rade kod poslodavaca izvan sustava odgoja i obrazovanja i broj poslodavaca koji je naveo da te osobe rade kod njih: Psihologija (9 osoba/5 poslodavaca), Hrvatski jezik i književnost (6 osoba/3 poslodavca), Pedagogija (5 osoba/3 poslodavca), Informatologija (3 osobe/3 poslodavca), Filozofija (2 osobe/1 poslodavac), Engleski jezik i književnost (1 osoba/1 poslodavac), Povijest (1 osoba/1 poslodavac)

- znanja i vještine za koje poslodavci smatraju da nisu dobro razvijeni kod njihovih zaposlenika: poslovni bonton, shvaćanje zahtjeva radnog mjesta (potreba više vještina od npr. samo programiranja); *copywriting*, organizacijske vještine, knjižničarske vještine, poznavanje osnova *web developmenta*, informatologija, iskustveno učenje – nedovoljna praksa s direktnim korisničkim skupinama; dvije ustanove provode dodatne interne i eksterne edukacije za svoje zaposlenike kojima oni stječu sva potrebna znanja i vještine

BROJ DIPLOMIRANIH STUDENATA NA FFOS-U OD 2013. DO 2018. (ZADNJI DATUM DIPLOMIranJA JE 9. 5. 2018.)²

U nastavku će se prikazati podaci o broju diplomiranih studenata na FFOS-u po studijskim smjerovima. Pritom se neće prikazivati podaci po različitim studijskim grupama, npr. Hrvatski jezik i književnost – Pedagogija, već zbirni podaci za pojedini studijski smjer (zbog toga će ukupan broj biti veći od broja diplomiranih studenata za pojedinu godinu jer će se osobe koje su završile dvopredmetni studij brojati dvaput).

² Podaci su dobiveni od Ureda za studentska pitanja FFOS-a

Godina diplomiranja Studijski smjerovi	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018. zaključno s 9. 5. 2018.)	2013.-2018. zaključno s 9. 5. 2018.)
Hrvatski jezik i književnost	70	66	70	59	69	4	338
Engleski jezik i književnost	54	44	34	52	57	7	248
Njemački jezik i književnost	40	33	31	38	26	2	170
Mađarski jezik i književnost	3	3	8	15	15	2	46
Povijest	50	34	41	32	30	1	188
Filozofija	27	35	23	29	24	3	141
Sociologija	0	0	0	0	0	0	0
Psihologija	38	34	27	41	19	9	168
Pedagogija	36	36	30	42	28	3	175
Informatologija, nakladništvo, informacijska tehnologija	29 (29+0+0)	29 (29+0+0)	26 (26+0+0)	12 (12+0+0)	18 (14+2+2)	3 (2+0+1)	117 (112+2+3)
Ukupno	347	314	290	320	286	34	1591

BROJ DIPLOMIRANIH STUDENATA FFOS-A PRIJAVLJENIH NA HZZ-U (STANJE S KRAJEM LIPNJA 2018.)³

U nastavku će se prikazati broj diplomiranih studenata FFOS-a koji su prijavljeni na HZZ. Podaci se odnose na cijelu Hrvatsku. Neće se prikazivati osobe koje su završile samo preddiplomski studij na FFOS-u. Prikazat će se zbirni podaci koji se neće razdvajati po pojedinim smjerovima (npr. nastavnički, prevoditeljski itd.) te će se osobe koje su završile dvopredmetni studij iskazati dva puta.

Studijski smjer	Broj prijavljenih diplomiranih studenata na HZZ-u		
	S iskustvom	Bez iskustva	Ukupno
Hrvatski jezik i književnost	74	7	81
Engleski jezik i književnost	24	8	32
Njemački jezik i književnost	12	2	14

³ Podaci su dobiveni od HZZO-a, Regionalni ured Osijek

Mađarski jezik i književnost	4	4	8
Povijest	10	0	10
Filozofija	13	4	17
Sociologija	0	0	0
Psihologija	25	12	37
Pedagogija	17	2	19
Informatologija	21	7	28
Ukupno	200	46	246

BRZINA ZAPOSŁJAVANJA OD 2013. DO 2017. NA PODRUČJU 5 SLAVONSKIH ŹUPANIJA⁴

Ovdje će se prikazati podaci o brzini zapošljavanja osoba koje su završile studijske smjerove koji postoje na FFOS-u u roku od 6 mjeseci od prijave na HZZ i koji se mogu zaposliti u dolje navedenim zanimanjima. Podaci se odnose na sve osobe koje su završile studijske smjerove koji postoje na FFOS-u, što znači da su među podacima i osobe koje nisu diplomirale na FFOS-u. Podaci obuhvaćaju 5 slavonskih Źupanija u razdoblju od 2013. do 2017. Napomena: radi se o zapošljavanju prema onome što nezaposlena osoba ima kao prioritetno zanimanje, što znači da se mogla zaposliti i u drugom zanimanju.

⁴ Podaci su dobiveni od HZZO-a, Regionalni ured Osijek

Zanimanje	Novoprijavljeni tijekom godine							Novoprijavljeni zaposleni u roku od 6 mjeseci							Udjeli zaposlenih u roku 6 mjeseci u ukupno novoprijavljenim						
	2013	2014	2015	2016	2017	Ukupno 2013.-2017.	2013	2014	2015	2016	2017	Ukupno 2013.-2017.	2013	2014	2015	2016	2017	Ukupno 2013.-2017.			
	profesor/profesorica hrvatskog jezika, srednja škola	206	250	258	274	298	1286	96	133	119	155	166	669	46,6	53,2	46,1	56,6	55,7	52,0		
profesor/profesorica engleskog jezika, srednja škola	93	88	94	95	73	443	56	55	65	58	53	287	60,2	62,5	69,1	61,1	72,6	64,8			
profesor/profesorica njemačkog jezika, srednja škola	22	23	29	24	32	130	13	11	17	14	25	80	59,1	47,8	58,6	58,3	78,1	61,5			
profesor/profesorica mađarskog jezika, srednja škola	2		4	4		6	2					2	100,0	-	-	0,0	-	33,3			
profesor/profesorica filozofije, srednja škola	25	28	35	41	38	167	5	13	15	15	18	66	20,0	46,4	42,9	36,6	47,4	39,5			
profesor/profesorica povijesti, srednja škola	55	80	81	74	68	358	25	41	42	49	45	202	45,5	51,3	51,9	66,2	66,2	56,4			
profesor/profesorica pedagogije, srednja škola	19	16	15	11	8	69	5	5	7	3	5	25	26,3	31,3	46,7	27,3	62,5	36,2			
profesor/profesorica psihologije, srednja škola	0	5	4	3	1	13	1	1	2	2		6	-	20,0	50,0	66,7	0,0	46,2			
profesor/profesorica sociologije, srednja škola	3	2	2	3	3	13		1	1	2	3	7	0,0	50,0	50,0	66,7	100,0	53,8			
učitelj/učiteljica hrvatskog jezika, osnovna škola	14	13	16	8	11	62	10	6	9	5	6	36	71,4	46,2	56,3	62,5	54,5	58,1			
učitelj/učiteljica engleskog jezika, osnovna škola	23	18	21	29	11	102	19	15	17	24	6	81	82,6	83,3	81,0	82,8	54,5	79,4			
učitelj/učiteljica njemačkog jezika, osnovna škola	9	14	11	11	3	48	3	7	10	7	3	30	33,3	50,0	90,9	63,6	100,0	62,5			
učitelj/učiteljica mađarskog jezika, osnovna škola	1			2	3	3		1			1	2	-	100,0	-	-	50,0	66,7			
učitelj/učiteljica povijesti, osnovna škola	7	9	5	7	5	33	5	3	2	2	4	16	71,4	33,3	40,0	28,6	80,0	48,5			
nastavnik/nastavnica hrvatskog jezika	12	8	9	7	10	46	6	6	3	2	5	22	50,0	75,0	33,3	28,6	50,0	47,8			
nastavnik/nastavnica engleskog jezika	9	8	7	7	3	34	3	4	2	2	3	14	33,3	50,0	28,6	28,6	100,0	41,2			
nastavnik/nastavnica njemačkog jezika	8	3	5	5	7	28	4	2	2	7	6	21	50,0	66,7	40,0	140,0	85,7	75,0			
nastavnik/nastavnica mađarskog jezika			1	3		4			1			1	-	-	100,0	0,0	-	25,0			
nastavnik/nastavnica povijesti	4	3	1	1	4	13		1		1	1	3	0,0	33,3	0,0	100,0	25,0	23,1			
školski pedagog/školska pedagoginja	44	56	69	91	55	315	20	31	35	51	34	171	45,5	55,4	50,7	56,0	61,8	54,3			
voditelj/voditeljica kadrovskih poslova				2	3	3						1	-	0,0	-	-	-	50,0	33,3		
savjetnik/savjetnica za zapošljavanje	1			1	1	1						1	-	0,0	-	-	-	100,0			
glasnogovornik/glasnogovornica	2	9	13	18	42	42			2	2	5	9	-	0,0	22,2	15,4	27,8	21,4			
arhivar/arhivarka	5	4		1	1	11		1				1	0,0	25,0	-	0,0	0,0	9,1			
kustos/kustosica	2	5	4	5	6	22	2	3	1	2	2	10	100,0	60,0	25,0	40,0	33,3	45,5			
muzijski pedagog/muzejska pedagoginja	1	2	1	2	1	7		2				3	0,0	100,0	0,0	50,0	0,0	42,9			
diplomirani knjižničar/diplomirana knjižničarka	28	58	68	81	80	315	14	19	25	34	39	131	50,0	32,8	36,8	42,0	48,8	41,6			

OMJER DIPLOMIRANIH STUDENATA FFOS-A OD 2013. DO 2018. (ZAKLJUČNO S 9. 5. 2018.) I BROJA OSOBA ZAPOSLENIH NA RADNIM MJESTIMA NA KOJIMA SE MOGU ZAPOSLENI DIPLOMIRANI STUDENTI FFOS-A (STANJE BROJA ZAPOSLENIH S KRAJEM LIPNJA 2018.) PREMA STUDIJSKIM SMJEROVIMA⁵

Studijski smjer	Omjer
Hrvatski jezik i književnost	338/900
Engleski jezik i književnost	248/700
Njemački jezik i književnost	170/500
Mađarski jezik i književnost	46/12
Povijest	188/356
Filozofija (filozofija, logika, etika)	141/128
Sociologija (sociologija, politika i gospodarstvo)	0/62
Psihologija (stručni suradnici i profesori psihologije)	168/180
Pedagogija	175/247
Informatologija (informatologija, nakladništvo, informacijska tehnologija)	117/357

OMJER DIPLOMIRANIH STUDENATA FFOS-A PRIJAVLJENIH NA HZZ (STANJE S KRAJEM LIPNJA 2018.) I BROJA OSOBA ZAPOSLENIH NA RADNIM MJESTIMA NA KOJIMA SE MOGU ZAPOSLENI DIPLOMIRANI STUDENTI FFOS-A (STANJE BROJA ZAPOSLENIH S KRAJEM LIPNJA 2018.) PREMA STUDIJSKIM SMJEROVIMA⁶

Studijski smjer	Omjer
Hrvatski jezik i književnost	81/900
Engleski jezik i književnost	32/700
Njemački jezik i književnost	14/500
Mađarski jezik i književnost	8/12
Povijest	10/356
Filozofija (filozofija, logika, etika)	17/128
Sociologija (sociologija, politika i gospodarstvo)	0/62
Psihologija (stručni suradnici i profesori psihologije)	37/180
Pedagogija	19/247
Informatologija (informatologija, nakladništvo, informacijska tehnologija)	28/357

Izvješće o analizi pripremio:

Domagoj Kostanjevac

⁵ Za sve studijske smjerove osim informatologije naveden je broj osoba zaposlenih na odgovarajućim radnim mjestima u osnovnim i srednjim školama. Za osobe koje su završile informatologiju osim osnovnih i srednjih škola uključene su i knjižnice u visokoškolskim ustanovama, ostale knjižnice i ostale ustanove u kojima rade knjižničari.

⁶ Isto kao 5.

RAZGOVOR S ANDOM BUKVIĆ PAŽIN, DOBITNICOM GODIŠNJE PREVODITELJSKE NAGRADE „ISO VELIKANOVIĆ“ ZA ROMAN MANJI SMO BOEMI EIMEAR MCBRIDE (FRAKTURA, 2018.)

JELENA PATAKI INTERVJUJIRALA JE PREVODITELJICU ANDU BUKVIĆ PAŽIN

Važni preduvjeti za bavljenje prevodnjem jesu znatiželja koja se kreće u najrazličitijim, nerijetko i oprečnim smjerovima, fleksibilnost, otvorenost, spremnost za neprestan rad na sebi. I spremnost za kritiku, jer uvijek može bolje, samo to ne volimo uvijek čuti.

Osječka publika u sklopu prevoditeljskoga studija prošle je godine imala priliku uživo upoznati Andu Bukvić Pažin kao audiovizualnu prevoditeljicu (titlericu), i to upravo dok je radila na kruni svojega dosadašnjeg rada – prijevodu romana *Manji smo boemi* (engl. *The Lesser Bohemians*) irske autorice Eimear McBride. Naoko „lagana“ knjižica ugodne, šarene naslovnice, za čiji tekst kaže kako je „u najmanju ruku nekonvencionalan“, skriva pravu lepezu semantičkih i stilskih začkoljica s kojima se morala spretno i znalčki izboriti da bi ih prenijela na hrvatski jezik. A taj itekako uspješan pothvat može zahvaliti svojem dugogodišnjem radu i predanosti prevoditeljskom poslu i pozivu. No, kako je sve započelo?

Kada je započelo Vaše zanimanje za prevodjenje? Sjećate li se prvog teksta koji ste preveli?

Bila sam jako mala, možda nekih devet ili deset godina, kad sam uz pomoć englesko-srpskohrvatskog rječnika pokušala prevesti sažetak neke knjižice pjesama posvećenih ružama. Nešto kao ‘Roses are red’, violets are blue, samo malo sofisticiranije. Već mi je tada bilo jasno da prevodjenje nikako nije toliko jednostavno: imam rječnik, sve riječi su u njemu, zašto ne zvuči tako dobro kao na engleskom? Sad mi pada na pamet da je to dobar test za one koji misle da je jedini preduvjet da prevodiš to da znaš što riječi znače.

Prve tekstove prevela sam na faksu; mislim da je bilo u sklopu seminara iz Teorije prevodjenja kod profesora Vladimira Ivira. Bili su to ulomci proznih tekstova. Prvi ozbiljniji prijevodi, koji su i tiskani, bili su iz područja likovne kritike, katalogi i brošure uz izložbe suvremenih umjetnika i umjetnica.“

S kojih sve jezika prevodite i na koje?

Prevodim s engleskog i s njemačkog, na engleski, i, rjeđe, na njemački – ako imam dovoljno vremena, i obavezno uz konzultacije s izvornim govornikom ili govornicom.

Diplomirali ste i doktorirali na književnosti, je li tako? Koliko Vam je to pomoglo ili odmoglo u „praktičnoj“, prevoditeljskoj karijeri?

„Diplomirala sam engleski i njemački jezik i književnost, nastavnički smjer, jer tada nije bilo prevoditeljskog smjera. Diplomski rad pisala sam iz književnog prevodjenja na germanistici, a poslijediplomski upisala na komparativnoj književnosti te doktorirala s germanističkom temom – dnevnicima njemačkih autorica

iz razdoblja oko 1800. godine. Studij me nije konkretno obrazovao za prevođenje, ali dao mi je dubinu, širinu i sve slojeve koje dobri prevoditelji moraju imati: puno toga shvaćati i znati, a ako ne znaju, znati gdje će to pronaći. Apsolutno me izgradio i oblikovao kao osobu. Ljudi – i prevoditelji/ce – izgrađuju se na razne načine, ne mora to biti na studiju jezika, ni na studiju uopće. Ali za sebe znam da ne bih bila ovakva prevoditeljica kakva jesam da tog konkretnog studija nije bilo – for better or worse.

Što smatrate ključnim preduvjetima bavljenja prevođenjem? Na koji se način oni najbolje mogu ostvariti?

Važni preduvjeti za bavljenje prevođenjem jesu znatiželja koja se kreće u najrazličitijim, nerijetko i oprečnim smjerovima, fleksibilnost, otvorenost, spremnost za neprestan rad na sebi. I spremnost za kritiku, jer uvijek može bolje, samo to ne volimo uvijek čuti.

A ostvariti se najbolje mogu receptivnim stanjem uma: neprestanim osluškivanjem i neprekidnim traženjem novih znanja. Zato što nema beskorisnih znanja ni informacija, posebno ne za prevoditelje.

I stalnim čitanjem. To je, inače, moj odgovor na sva jezična (a nekad i suštinska) pitanja: čitajte, stalno.

Što smatrate, koliki je omjer potrebnog jezičnog znanja i poznavanja kulture (izvorne i ciljne)?

Optimalan. Ovisi o tekstu o kojem se radi. Književni tekstovi, recimo, ne počivaju nužno na sadržaju, neke nosi forma i unutrašnje zakonitosti puno više nego neka izvantekstualna stvarnost. Ustvari, čini mi se da se poznavanje kultura uvijek može lakše nadoknaditi nego jezično znanje – rupe koje ostanu u morfologiji, sintaksi, leksiku znaju neugodno prosijavati kroz inače čitke i pitke tekstove. Prevoditelj/ica može biti dobro upućen/a u npr. kontekst viktorijske Engleske ili američki visokoškolski sustav, ali ako ne znaju da je, npr. “advice” nebrojiva imenica i da ne može imati množinu u engleskom – a u hrvatskom može i treba, ili da se engleski “Present Perfect” ne prevodi automatski našim perfektom, prijevod će u cjelini imati određenu poraznu (ne)kvalitetu.

Smatrate li da se sve u prevođenju može i mora naučiti ili postoji i faktor talenta koji čovjek „ili ima ili nema“?

Ovo me pitanje prisjetilo slavnog eseja T. S.-a Eliota **Tradicija i individualni talent**, svojevremeno posuđen kao misao vodilja jednoga zbornika Zagrebačkih prevodilačkih susreta. Radi se o tome da je, kako u izvornim književnostima, tako i u prijevodnima, uvijek na djelu povezanost jednog i drugog, ali i određeni otklon, čak i sukob. Sve se to prožima, miješa, i informira i nadaahnjuje jedno drugo.

Da budem konkretnija, mislim da faktor talenta postoji, kao što postoji i u svemu ostalom: sportu, glazbi, slikarstvu, matematici. No to je samo nešto što daje poticaj, generira početni interes. Postotak je talenta manji, rekla bih. Puno je veći udio rada i učenja, i to cjeloživotnog.

Vjernost izvorniku ili potpuna prilagodba ciljnoj publici? Kako odrediti sredinu?

Svakim tekstom iznova. Svaki novi tekst doživljam kao novi svemir, potpuno autonoman, i s vlastitim

zakonitostima u koje trebam proniknuti. A kad proniknem, razmišljam o prijenosu i o ciljnoj publici, u kontekstu da u njoj želim pobuditi ono što mislim ili osjećam da je izvornik pobudio u svojoj publici. Na temelju toga odlučujem, iz rečenice u rečenicu.

Mislim da je 'dosljednost' u prevođenju često precijenjen ili, bolje rečeno, pogrešno shvaćen pojam. Naravno da je bitno određene nazive, imena, konkretne označitelje dosljedno prevoditi isto kroz cijeli tekst; to je pitanje elementarnog razumijevanja. No ima izvornika koji se kreću u rasponu različitih registara, glasova, stilova i tonova. Ni autori/ce tu nisu "dosljedni", pa ne bi trebali biti ni prevoditelji/ce. Treba težiti primarno prijenosu slike, dojma i osjećaja, barem kada je o književnosti riječ.

Bavite se i prijevodom tekstova za djecu – što je preduvjet za prevođenje takvih radova (slikovnica, knjiga za mlađe uzraste) i na koji se način razlikuje od onih za odrasliju publiku?

Pa, kao i u svakoj vrsti prevođenja, preduvjet je da ste prvenstveno čitatelj/ica. Drugim riječima, ako ne čitate slikovnice i književnost za mlade, ako ne volite i ne poznajete takvu literaturu, teško ćete biti njezin dobar prevoditelj ili prevoditeljica. Slikovnice su najspecifičnije jer su višemedijalne – imate dvije priče, ispričane kroz sliku i riječi. Riječi su samo dio cjeline, i kao takve moraju se promatrati u cijelom procesu prevođenja – jer se tako čitaju.

Osim slika, treba uzeti u obzir i da su slikovnice namijenjene primarno predčitalačkom i ranom čitalačkom uzrastu, i kao takve će se čitati na glas. To znači da moraju imati određen ritam, zvučnost, performativnost. Također, njihova je uloga edukativna, što znači da je zadaća prevoditelja/ice i da iskoristi tu priliku i doda neke zgodne riječi koje će djeci biti jasne iz konteksta i koje će im ostati i poslije – tako iz pasivnog, kontekstualnog prepoznavanja riječi prelaze u aktivnu upotrebu, tako se od najranije dobi širi vokabular.

Tko je po Vašem mišljenju loš prevoditelj?

Onaj tko je loš čitatelj/ica. I onaj tko ima otpor prema dobronamjernoj kritici.

Što Vam je došlo prvo: književno prevođenje ili titlanje? Je li to nužan redosljed?

Profesionalno sam se prvo počela baviti audiovizualnim, pa tek onda književnim prevođenjem. Ozbiljno bavljenje književnim prevođenjem došlo mi je na kraju svih raznih vrsta prevođenja, ali to nije pravilo niti je redosljed točno utvrđen, svatko ima neki svoj put. No ima smisla da književno prevođenje dođe zadnje jer je to, po mom mišljenju, osim što je najkreativnija, i najodgovornija vrsta prevođenja, i ona vrsta koja najdulje ostaje. Knjige su zauvijek, prijevodi se ne obnavljaju niti se popravljaju, ono što napravite odlazi u tisk i vječno je dostupno, opet for better or worse. Mladi prevoditelji i prevoditeljice često se odluče okušati, "malo vježbati" – što inače pozdravljam – ali ne bih preporučila da književno prevođenje bude platforma na kojoj će trenirati. Iz već navedenog razloga – knjige ostaju zauvijek, a nije velika vjerojatnost da ćemo za deset godina biti jednako zadovoljni svojim prijevodom ili sretni što svatko može pročitati kako je to izgledalo kad smo tek učili.

Kako ste počeli titlati?

Na knjižnici Odsjeka za germanistiku na Filozofskom izvjesili su oglas: Služba za prijevode Hrvatske radiotelevizije tražila je apsolvante germanistike i anglistike zainteresirane za prevođenje. I javila sam se, činilo mi se kao idealan posao na kraju studija, i pokazalo se da je doista tako. Prošla sam manje testiranje i vrlo brzo počela raditi u dežurstvima za informativni program. To je značilo biti na raspolaganju primarno desku, ali i svim ostalim službama za prijevod aktualnih vijesti iz svijeta, u najrazličitijim formatima. Trebalo je raditi brzo, neovisno i precizno, nekad u nezavidnim tehničkim uvjetima. Ondje sam strašno puno naučila i upoznala puno divnih kolega i kolegica s kojima se i danas družim i/ili surađujem. Nakon nekog vremena i iskustva u desku, počela sam dobivati materijale za titlanje: serije, filmove, dokumentarce, talk-showove. Nakon HRT-a surađivala sam s cijelim nizom komercijalnih TV-kuća, povremeno i kinematografa te filmskih festivala. Audiovizualnim prevođenjem bavim se više od petnaest godina. U međuvremenu je to zanimanje priznato kao umjetničko, zahvaljujući inicijativi Društva hrvatskih audiovizualnih prevoditelja aktivnog od 2012. godine.

Na koji način se književno prevođenje razlikuje od titlanja? Koje su to vještine koje prevoditelj treba imati za jedno, a koje za drugo?

I jedna i druga vrsta prevođenja kreativne su, i traže takvog prevoditelja/icu. Književni prevoditelji rade isključivo na tekstu, dok AV-prevoditelji rade na složenom mediju koji svoje razine značenja stvara u suodnosu slike i izgovorene riječi. Prevođenje književnosti obuhvaća prijenos izvornog teksta u ciljani – opet – tekst, dok AV-prevođenje traži da audiovizualni multimedij sabijete u tzv. podslov ili titl. Titlovi su vremenski i prostorni ograničeni: imaju minimalan i maksimalan broj redaka, znakova, vrijeme trajanja. Zahtjevni su na najmanje dvije razine: prvo, treba prenijeti govorni registar u pisani, i pri tome zahvatiti, koliko je to moguće, posebnosti različitih glasova koji se javljaju, i sve to ugruati u vrlo ograničen prostor koji će bljesnuti na zaslonu na otprilike 3 – 6 sekunda. AV-prevođenje ima, dakle, i tu tehničku stranu koju treba svladati, i specifične zakonitosti.

Zapravo, puno je zahvalnije usporediti AV-prevođenje sa simultanim – i u jednom i u drugom ključna je sposobnost sažimanja i preciznost, s tim da su kreativnost i stilističke komponente puno naglašenije i važnije u audiovizualnom negoli u simultanom prevođenju.

Jeste li imali mentore ili određene osobe koje ste smatrali (ili danas smatrate) mentorima?

Nisam ih imala u klasičnom smislu riječi, ali imala sam ključne ljude u raznim fazama života i školovanja od kojih sam puno naučila. U osnovnoj školi nisam imala školu ni tečaj jezika u blizini, ali imala sam tetu Kristinu koja me podučavala engleski i talijanski i širila mi vidike, u najmanjem i najljepšem stanu u kojem sam dotad bila, s bibliotekom koja je od stana bila dvostruko veća. U srednjoj školi imala sam knjižničara Feđu koji bi uvijek dodao par naslova na one koje sam došla posuditi; bio mi je neka vrsta Borgesa nadohvat ruke, i dosta mi je rano praktično pokazao da književnost nije mrtvo slovo na papiru, već da je uvijek u dijalogu s ovdje i sada – čak i književnost otprije petnaest stoljeća. Kad sam došla studirati, imala sam divne lektorice na obje studijske grupe od kojih sam puno naučila i koje su prepoznale moje zanimanje, elan i volju za radom: Natašu Pavlović na anglistici i Mariju Lütze Miculinić

na germanistici. Nezaobilazna za moje poimanje književnosti, a posebno moći književne teorije bila je i Tatjana Jukić i njezina inspirativna predavanja koja su mi otvorila sijaset sjajnih svjetova. U nekima od njih živim i danas.

Poslije sam puno učila i još uvijek učim od kolega i kolegica na stručnim skupovima i radionicama, od urednika i urednica, i lektora i lektorica, i od svojih studentica i studenata. Ne učim uvijek nužno o prevodenju, ali učim o ljudima i o tome kako se mijenjaju. Prevodenje je i vid psihologije. Kao i književnost, uostalom.

Kako su Vam se s godinama mijenjali prevoditeljski izazovi? (što Vam je nekada bilo izazov pa više nije, a što je ostalo ili je s godinama postalo)

Pa mijenjalo se, i mijenja se i dalje. Godinama su mi se više profilirali interesi, i otvorilo više prilika da biram što ću raditi. Tako sad, recimo, ne prevodim softverske priručnike ni upute za rukovanje poljoprivrednom mehanizacijom, a držim se podalje i od pravnih tekstova. Književno prevodenje trenutačno mi je i ljubav i primarni interes. Nekad sam puno više radila simultane i konsekutivne prijevode, sad tek povremeno: malo sam se zasitila brze izmjene ljudi, mjesta i sadržaja koju konferencijsko prevodenje sa sobom nosi. Osim toga, na poslove koje biram dosta utječe i moja trenutačna obiteljska situacija. Imam dvoje male djece i zbog njih nisam bila u mogućnosti putovati onoliko koliko posao konferencijske prevoditeljice iziskuje.

Na koji ste prijevod u cjelokupnoj karijeri najponosniji?

*Očekivani odgovor vjerojatno je roman **Manji smo boemi** Eimear McBride, za koji sam ove godine dobila nagradu Ministarstva kulture „Iso Velikanović” za najbolji prijevod protekle godine. I koliko god sam i na taj prijevod i na njegovo prepoznavanje neizmjereno ponosna, još sam ponosnija na prijevod drugog romana njemačkog autora bosanskih korijena, Saše Stanišića.*

*Riječ je o romanu **Uoči slavlja**, u izvorniku **Vor dem Fest**, koji je osvojio nagradu Sajma knjiga u Leipzigu, dok je kod nas prošao dosta nezapaženo. To je stilski iznimno raznolik i zahtjevan tekst, u kojemu se furiozno izmjenjuju pripovjedni glasovi i registri, koji pokrivaju raspon od četrnaestostoljetnih arhivskih tekstova pisanih na kreativnoj varijanti Althochdeutscha do hipoperskog žargona i cijelih poglavlja pisanih rimom. To je roman koji me dosta namučio, i u kojemu sam silno uživala – rad na njemu poklopio mi se sa zahtjevnim razdobljem u životu, kad su mala djeca bila još puno manja, spavalo se u fragmentima, i sve je bilo silno nepredvidivo. Zato sam u tim djelićima vremena, kad sam mogla neometano raditi, bila vrlo učinkovita.*

Kako ste došli do knjige **Manji smo boemi, koliko je trajao prevoditeljski proces i kako je izgledao?**

*Knjigu mi je ponudio Seid Serdarević, glavni urednik u izdavačkoj kući Fraktura. Prevela sam četiri ili pet njemačkih romana za redom za njih, i onda sam pitala Seida ima li možda nešto na engleskom. I eto mi **Boema!** Kad sam pristala, pojma nisam imala što me čeka – vidjela sam da je tekst u najmanju ruku nekonvencionalan, ali već pri prvom čitanju – koje je trajalo tjednima – vidjela sam da me čeka duga i uzbuđljiva pustolovina. I tako je i bilo.*

Autoricu Eimear McBride često uspoređuju s Jamesom Joyceom, i to jest nešto nalik struji svijesti, ali samo djelomično. Stil i jezik prije svega su fragmentarni, ali ne u konvencionalnom smislu te riječi: doslovce nedostaju dijelovi fraza i rečenica, kao čitatelj nemate dovoljno podataka o tome tko točno govori, kako, zašto, komu. Naravno, to je samo prvi, možda i drugi dojam – poslije, kad shvatite princip, ide lakše. Jezik je u tom romanu jako bitan, slobodno raspolaganje njime, koje uključuje tvorbe ne samo novih riječi, već i novih perspektiva. Puno sam čitala hrvatske pjesnike i pjesnikinje dok sam prevodila taj roman jer mi je trebao upravo taj začudni, svjež, drukčiji pogled na stvari, na zbilju, i na jezik koji imaju samo pjesnici i pjesnikinje.

Eimear McBride gostovala je na ovogodišnjem Festivalu svjetske književnosti u Zagrebu, i u razgovoru koji sam s njom vodila u Hrvatskom glazbenom zavodu rekla mi je da njezine romane prevode uglavnom ljudi koji su prevodili Joycea – i poeziju. Ja nisam ni jedno ni drugo, ali možda nakon nje okrenem u tom smjeru.

Kakav je Vaš stav o hrvatskoj prevoditeljskoj kulturi i sceni?

Mala smo zemlja, i još manja smo prevoditeljska scena. Ozračje je generalno pozitivno, kolegijalno, mada se ljudi uglavnom drže za sebe i gledaju svoja posla – vrlo logično, s obzirom na samotnu prirodu posla, a i na činjenicu da treba puno, puno raditi da se u prevodilaštvu zaradi neki novac za pristojan život.

Ponekad nedostaje više solidarnosti, a uvijek malo više javnog govora o problemima koji u branši postoje, a njih ima dosta. I neće se riješiti sami od sebe. Društvo hrvatskih književnih prevodilaca aktivno je i puno radi na vidljivosti prevođenja i prevoditelja, kao i na stavljanju gorućih problema na stol. No uvijek može bolje, i više, i ima više smisla kad se u taj rad aktivno uključi što više ljudi.

Vodite i blog, na koji je način on povezan s Vašim prevoditeljskim radom?

Blog je nastao u pauzi od prevoditeljskog rada – kad sam bila na porodiljnom s prvim djetetom. Radila sam ponešto, ali puno manje, i javila se potreba da kroz tekst dam smisao novoj životnoj situaciji, onoj roditeljskoj. Promišljala sam svoje novostečene uloge i tražila tekstove koji govore o tome kako smo i dalje isti ljudi koji smo bili kad dobijemo djecu, samo s novim setom situacija, odgovornosti, identiteta, koji se onda trebaju uklopiti u to što već jesmo. Zanimalo me kako se prigrlilo novo, a ne izgubi staro, ili kako se jedno prilagodi drugome. Budući da nisam nalazila takve tekstove, barem ne na našoj sceni, počela sam ih sama pisati. Oni su rasli kako su djeca rasla, teme su se mijenjale, stil modificirao. Sedam godina poslije, pišem drukčije tekstove, ali blog je još tu. Na njemu objavljujem književnokritičke tekstove o književnosti za djecu, pišem ponešto iz roditeljskog života, a govorim i o prevođenju i prijevodima katkad. Sve se nekako zaokružilo.

Strepite li za budućnost književnog prevođenja u kontekstu prijevodnih tehnologija?

Ne strepim. Ne mislim da će se to dogoditi, a i ako se dogodi, natjerat će me da počnem proizvoditi više vlastitih tekstova nego prijevoda.

Još nešto zanimljivo na istu temu: krajem listopada održan je Zagrebački prevodilački susret, bijenalni skup, s okvirnom temom “Književno prevođenje i svjetska književnost”. U nizu odličnih izlagača i izlagačica koji su temu obradili iz puno uglova i perspektiva zanimljivo je bilo izlaganje kolege Andyja Jelčića o budućnosti književnog prevođenja. On argumentirano smatra da je književno prevođenje najmanje ugroženo prijevodnim tehnologijama i u najmanjoj opasnosti od umjetne inteligencije. Razlog je predvidiv: visoka razina slobode i kreativnosti onemogućava uspostavu nekog referentnog sustava i izradu algoritma prema kojemu će se prevođenje obavljati, jer je umjetna inteligencija, koliko god inteligentna bila, ipak samo softver, metaprogram koji treba konstantno nadograđivati kako bi funkcionirao.

Prijevodne tehnologije uspješnije se rabe u tekstovima koji su šablonski i čvrsto strukturirani, ali ni u takvim prijevodima nije moguće potpuno izbaciti ljudski faktor kao faktor kontrole, usklađivanja, korekcija bez kojih prijevod nije završen.

Ime i prezime prevoditelja na koricama – da ili ne? Zašto?

Zašto ne? Književni prevoditelji/ce su autori/ce, a imena autora i autorica nalaze se na koricama. Korice se izlažu, fotkaju, stavljaju na društvene mreže, nađu se u tekstovima na portalima i u novinama koje uvijek ili samo često zaborave navesti tko je knjigu preveo. Problem zaboravljanja i nenavodenja tako bi se riješio sam o od sebe!

Ovo se pitanje u našem javnom prostoru aktualiziralo prošle godine kao dio inicijative Društva hrvatskih književnih prevodilaca za vidljivost prevoditelja. Od kolega i kolegica s engleskog govornog područja preuzeli smo ideju da na društvenim mrežama, kad god se prevedeno djelo spominje bez imena prevoditelja, stavimo hashtag **#NameTheTranslator**. Osmislili smo hrvatsku inačicu, **#TkoJePreveo** ili **#TkoJeAutorIcaPrijevoda**, i počeli smo je stavljati ispod objava portala, nakladničkih kuća i književnih blogera koji nisu spominjali ime prevoditelja i prevoditeljica uz sve ostale podatke o knjizi. Nisu svi oduševljeno reagirali, ali ipak, rasprava je potaknuta, i čini mi se da je stanje navođenja autora i autorica prijevoda ipak malo bolje.

To ne vrijedi za uvjete pod kojima i u kojima radimo ni za stavke autorskih ugovora i, općenito, ideje autorstva prijevoda i autorskih prava, koja bi po svojoj prirodi trebala biti neotuđiva. Tu imamo još puno posla, moramo se svi skupa više obrazovati i potaknuti konstruktivan dijalog. I pokazati i dokazati nakladnicima za koje radimo da nismo na suprotstavljenim stranama, već dapače. Imamo elana, a i nešto optimizma pa ćemo vidjeti.

Koji ste najbolji savjet o prevođenju dobili, a smatrate da bi mogao pomoći i drugima?

Uvijek pročitaj autorski ugovor prije nego ga potpišeš. Reagiraj ako je nešto unutra nejasno ili nema smisla. I nikako ne započinji posao dok svi uvjeti nisu na potpisima ovjerenom papiru.

HISTORIJA JUGOSLAVIJE U OSVJEŽAVAJUĆOJ KRITIČKOJ PERSPEKTIVI

PREDSTAVLJANJE STUDIJE ZBOGOM AVANGARDO DOMAGOJA MIHALJEVIĆA

Kako je u jednom od prikaza Mihaljevićeve studije ocijenio Boris Postnikov, ona spada u red novijih pokušaja da se jugoslavenska povijest iznova osmisli i interpretira. U pokušaju da se odgovori na pitanje zbog čega takvi pokušaji postoje, moglo bi se reći da uzrok vjerojatno leži u posljednja tri desetljeća vrlo plošnog i jednostranog odnosa prema jugoslavenskoj historiji.

U srijedu, 30. svibnja 2018. godine, s početkom u 17:30 sati u *American Corneru* Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek održalo se u organizaciji naše Udruge predstavljanje knjižice Domagoja Mihaljevića *Zbogom avangardo* – na razvalinama jugoslavenske socijalističke modernizacije (Beograd: Rosa Luxemburg Stiftung Southeast Europe). Uz autora, koji nas je počastio svojim prisustvom, o knjizi su govorili i naši članovi Davorin Ćuti i Luka Matić, ujedno i redaktor izdanja.

Mihaljević je zagrebački ekonomist i politički analitičar koji piše za niz hrvatskih i stranih novina i časopisa, pokrivajući teme iz politike, ekonomije i historije jugoslavenskog prostora. Njegova knjižica objavljena je u ediciji *Nove perspektive regionalnog predstavništva Fondacije Rosa Luxemburg Stiftung za Jugoistočnu Evropu*. U istoj ediciji do Mihaljevića svoje su istraživačke radove objavili Lev Centrih o raspadu Saveza komunista Jugoslavije, Ivan Radenković o stranim direktnim investicijama u Srbiji i Darko Suvin o poukama Ruske revolucije. Nakon ovog izdanja edicija je donijela još dva: studiju Vjerana Pavlakovića o Jugoslavenima u Španjolskom građanskom ratu te radove Lidije Vasiljević i Ane Blaževe o mentalnom zdravlju. Sve navedene, ali i druge publikacije Fondacije Rosa Luxemburg dostupne su besplatno na <https://www.rosalux.rs/bhs/all-publications>.

Kako je u jednom od prikaza Mihaljevićeve studije ocijenio Boris Postnikov, ona spada u red novijih pokušaja da se jugoslavenska povijest iznova osmisli i interpretira. U pokušaju da se odgovori na pitanje zbog čega takvi pokušaji postoje, moglo bi se reći da uzrok vjerojatno leži u posljednja tri desetljeća vrlo plošnog i jednostranog odnosa prema jugoslavenskoj historiji.

Mihaljević je uspješno izbjegao zamke takvog tematiziranja jugoslavenske historije i otvorio prostor da se o njoj govori iz logike revolucionarne uspostave novog društveno-ekonomskog uređenja u poraću te da se jugoslavenski politički projekt valorizira s obzirom na visoke emancipacijske ciljeve Narodnooslobodilačke borbe, radije nego u odnosu na nacionalističke mitove koji su na snazi od raspada Jugoslavije u krvavim ratovima devedesetih. Takav pristup rezultirao je vrlo kritičnim odnosom prema realizaciji jugoslavenskog socijalističkog projekta, što je uobičajeno u mlađoj generaciji istraživača/ica koji/e polaze sa socijalističkih pozicija. Zbog toga je i zaključak predstavljanja bio da Mihaljevićeva studija, iako obimom malena, predstavlja važan doprinos istraživanju naše suvremene povijesti i otvara brojne teme za daljnje rasprave te je stoga treba preporučiti studenticama i studentima humanističkih i društvenih znanosti.

Izvršće pripremio:
Luka Matić

The image features a large, abstract geometric pattern composed of numerous triangles in two shades: a deep red and a vibrant orange. These triangles are arranged in a complex, overlapping grid that forms a large, irregular shape on the left side of the page. The right side of the page is mostly white, with a large, solid orange triangle in the top right corner. The word "AKTIVNOSTI" is centered in the white area, written in a bold, orange, sans-serif font.

AKTIVNOSTI

NEFORMALNO DRUŽENJE NEKADAŠNJIH I SADAŠNJIH STUDENATA NAŠEG FAKULTETA

ALUMNI ČAJANKA U KANTINI FILOZOFSKOG FAKULTETA OSIJEK

Dana 16. svibnja 2019. godine u sklopu 1. tjedna karijera FFOS-a u kantini Filozofskog fakulteta realizirana je Alumni čajanka. Aktivnost je bila zamišljena kao neformalno druženje uz čaj, kavu, sokove alumnija Filozofskog fakulteta Osijek i sadašnjih studenata našega Fakulteta. Cilj čajanke bio je upoznavanje studenata s različitim područjima rada i radnim mjestima na kojima pozvani alumnniji trenutno rade. Aktivnost je trajala dva sata, a započela je predstavljanjem pozvanih alumnnija. Bivši diplomirani studenti Filozofskog fakulteta rekli su koji su studijski smjer završili, a zatim su sa studentima podijelili opis poslova koje obavljaju te obveze i očekivanja na onim radnim mjestima na kojima su zaposleni. Odaziv studenata na spomenutu aktivnost bio je dobar. Studente je najviše zanimao rad u školama, knjižnicama i arhivu. Na čajanci su većinom sudjelovali studenti diplomskih studija, što i ne iznenađuje jer su oni najbliži tržištu rada.

Izvjeshće pripremila:

Eldina Lovas

DONACIJA KNJIGA KNJIŽNICI FILOZOFSKOG FAKULTETA OSIJEK

Za donaciju je osigurano 1.900,00 kn, a kupljene su knjige u iznosu od 1.896,30 kn.

Na sjednici Skupštine 13. prosinca 2018. donesena je Odluka o darovanju u kojoj stoji da će se Knjižnici Filozofskog fakulteta Osijek darovati knjige kako bi se povećao fond Knjižnice, a donacija knjiga je u skladu s jednim od ciljeva Udruge: poticanje i unapređivanje znanstvenih, kulturnih i stručnih aktivnosti članova, u skladu s djelatnostima Udruge, a to su razvoj i promicanje odgoja i obrazovanja te poticanje i sudjelovanje u aktivnostima koje se temelje na načelima cjeloživotnog obrazovanja. Za donaciju je osigurano 1.900,00 kn, a kupljene su knjige u iznosu

od 1.896,30 kn. Voditeljica Knjižnice napravila je popis knjiga koje su potrebne studentima te je sredstvima Udruge kupljeno 11 knjiga u Knjižari Nova. 5. veljače 2019. predsjednik i tajnik Udruge uručili su knjige Knjižnici FFOS-a. Knjige je u ime Knjižnice preuzela voditeljica Knjižnice Vesna Radičević. Vjerujemo kako će knjige biti od pomoći studentima i našim članovima!

Kupljene su sljedeće knjige:

1. *Učitelj – od pripravnika do savjetnika*/Ivana Jurjević Jovanović, Igor Rukljač, Branka Smolković Cerovski, Sanja Urek. Zagreb: Školska knjiga, 2017.
2. *Hrvatsko-njemački praktični rječnik*/Jasenska Kljaić. Zagreb: Školska knjiga, 2017.
3. *Lacan – Imaginarna jedinstvenost subjekta nasuprot autentičnom Ja*/Ladislav Pavić. Zagreb: Školska knjiga, 2017.
4. *21 lekcija za 21. stoljeće*/Yuval Noah Harari. Zagreb: Fokus komunikacije, 2018.
5. *Od Gutenberga do Zuckerberga: Što zaista morate znati o Internetu*/John Naughton. Zagreb: Edicije Božićević, 2014.
6. *Homo deus: Kratka povijest sutrašnjice*/Yuval Noah Harari. Zagreb: Fokus komunikacije, 2017.
7. *SPQR: Povijest starog Rima*/Mary Beard. Zagreb: Školska knjiga, 2018.
8. *Python za znatiželjne*/Grupa autora. Zagreb: Element, 2016.
9. *Razumijevanje otuđenja od roditelja: učenje suočavanja, pomoć cijeljenju*/Nick i Karen Woodall. Zagreb: Geromar, 2018.
10. *Grčka filozofija – Svezak 1 (Hrestomatija filozofije)*/Damir Barbarić. Zagreb: Školska knjiga, 1995.
11. *Pisac i vlast – Poetika Marina Držića*/Slobodan Prosperov Novak. Zagreb: Školska knjiga, 2017.

Izvešće pripremio:

Domagoj Kostanjevac

ODRŽAN JE PRVI KNJIŽEVNI KVIZ U SURADNJI STUDENTSKOG KNJIŽEVNOG KLUBA ALEPH I ALUMNI UDRUGE FFOS

PRVI KNJIŽEVNI KVIZ U KANTINI FAKULTETA: NAJBOLJI NAGRAĐENI PUTOVANJEM!

Ugodna atmosfera na kvizu i zadovoljstvo sudionika poticaj su da ovakav književni kviz postane praksom.

26. studenog 2019. u zajedničkoj organizaciji Studentskog književnog kluba Aleph i Alumni udruge FFOS održan je prvi književni kviz. Mjesto susreta bila je novouređena kantina koju su prijavljeni parovi ubrzo napunili, a izabrani su i najbolji poznavatelji književnosti.

Ideja za provedbom ovoga kviza stigla je na inicijativu SKK-a Aleph, koji za cilj ima i popularizaciju same književnosti. Kviz nije bio namijenjen samo studentima Filozofskoga fakulteta Osijek već i srednjoškolicima te ostalim građanima pa su i pitanja bila usklađena s programom gimnazijskoga gradiva. U organizaciji kviza sudjelovali su **Amra Hodžić**, voditeljica Studentskog književnog kluba Aleph, **Ivana Thür**, **Ana Buljan** i **Petar Petrović** kao Alephovi članovi. Na kviz se prijavilo deset parova, a natjecali su se rješavajući pripremljeni listić. Nakon prvoga kruga u sljedeći je prošlo šest parova, a oni su zatim iznova rješavali novi set pitanja. Rezultati su bili poprilično izjednačeni pa je u prolasku u posljednji krug kviza odlučivala i brzina. U trećem krugu tri su se para borila za titulu najboljega i primamljivu nagradu.

Treće mjesto osvojile su **Nives Lukačić** i **Marija Varga** uz čokolade kao utjehu. Za drugo mjesto i nagradnu večeru za dvoje izborile su se **Iva Škarica** i **Ena Dragičević**. Prvo mjesto pobjednicama je osiguralo i adventsko putovanje za dvoje u Zagreb i Salajland, a osvojile su ga **Iva Barešić** i **Martina Golek**.

Ugodna atmosfera na kvizu i zadovoljstvo sudionika poticaj su da ovakav književni kviz postane praksom. Kviz je vodila Amra, a točnost rješenja kontrolirale su Ivana i Ana, dok je Petar čitao točne odgovore nakon svakoga kruga. Potrebno je naglasiti kako su organizatori iznimno sretni zbog pokazanoga znanja na kvizu jer su rezultati svih natjecatelja bili iznad 80% točnosti. SKK

Aleph zahvaljuje sponzorima na osiguranim nagradama – Pečenjarnici Makedonka te Putničkoj agenciji Starline.

Izvjешće pripremila:

Amra Hodžić

OSVRT NA RAD UDRUGA I KLUBOVA NA FILOZOFSKOM FAKULTETU U OSIJEKU

RAD UDRUGA I KLUBOVA NA FILOZOFSKOM FAKULTETU

Kako akademsko iskustvo nisu samo predavanja i ispiti, svjedoče brojni studenti koji sudjeluju u aktivnostima kroz klubove i udruge na matičnom Fakultetu (ISHA Osijek, Aleph, Glotta, Libros, LogOS, Psihos, Hungaricum Osijek, Udruga studenta pedagogije FFOS-a, Udruga studenta germanistike) te Studentski zbor. Događanja koja stvaraju i u kojima sudjeluju imaju raspon od održavanja konferencija, seminara, simpozija, predavanja i sastanaka, uređivanja i izdavanja časopisa, humanitarnih akcija, kvizova i mnogih drugih koje možete pročitati u ovom sažetom pregledu aktivnosti.

ISHA OSIJEK

ISHA Osijek udruga je studenata povijesti koja djeluje pri Filozofskom fakultetu Osijek. Osnovana je 2007. godine i podružnica je Međunarodne udruge studenata povijesti ISHA (*International Students of History Association*). U zadnjih nekoliko godina Udruga broji gotovo pedeset članova te je velik dio njih aktivan kako lokalno tako i međunarodno. U akademskoj godini 2018/2019. ISHA Osijek bila je prilično aktivna kako na akademskom planu tako i na onom malo manje akademskom, ali važnom za zbližavanje među članovima Udruge. Šest članova Udruge sudjelovalo je na seminaru u Marburgu od 7. do 13. siječnja 2019. godine čija je krovna tema bila „Memory Spaces“. Od 8. do 14. travnja na ISHA *Spring Seminaru*, koji je održan u Beogradu, sudjelovalo je čak četrnaest naših članova, a tema seminara bila je „Deconstructing of the Myths about Women through History“. Posljednji u nizu seminara bio je onaj u Berlinu na kojem nas je predstavljalo troje članova. Seminar je trajao od 29. srpnja do 4. kolovoza, a tema seminara bila je „Walls in History“. Premda na seminaru u Budimpešti, koji je trajao od 3. do 8. rujna, nitko od naših članova nije sudjelovao, na sjednici za izbor novog vodstva ISHA-e *International* troje naših članova izabrano je za članove Vijeća. Uz sudjelovanje na velikim seminarima, naši su članovi posjetili i Mostar, gdje su sudjelovali na „Danima povijesti“, od 25. do 28. travnja, u organizaciji ISHA-e Mostar. Istovremeno s „Danima povijesti“ u Mostaru trajao je i skup „Migracije kroz povijest – narodi, intelektualci i kultura“ u organizaciji udruge studenata povijesti Hrvatskog katoličkog sveučilišta „Homo Volans“ na kojem smo također sudjelovali. Uz to, u svibnju smo sudjelovali na IV. okruglom stolu studija povijesti u Republici Hrvatskoj. Kao da nam svi ti seminari nisu bili dovoljni, članovi ISHA-e Osijek sudjelovali su kao izlagači na simpoziju „Stvari koje nismo smjeli reći“ te II. studentskom simpoziju „Moć odgoja i obrazovanja“, koji je organizirao Odsjek za pedagogiju našeg Fakulteta. Članovi Udruge sudjelovali su i na Danima povijesti našeg Fakulteta kao organizatori i izlagači Znanstvenog kolokvija „1960s in Their Fifties“, kao moderatori tribine 100 godina od „Jeseni srednjeg vijeka“ Johana Huizinge te su predstavili 9. broja časopisa „Essehist“, koji je ujedno i časopis Udruge. Tijekom akademske godine nastavljena je i suradnja ISHA-e Osijek s Državnim arhivom u Osijeku te Društvom za hrvatsku povjesnicu Osijek u vidu tribina koje su moderirali naši članovi. Kada nismo sudjelovali na seminarima, organizirali smo različite događaje s ciljem promoviranja rada Udruge, ali i s ciljem povezivanja među članovima.

Početak svakog semestra već tradicionalno održali smo party koji su bili izuzetno uspješni te se tražilo mjesto više. Također, netom prije božićnih praznika organizirali smo povijesni kviz koji je također zabilježio veliki uspjeh. Iako u ovom kratkom izvješću nismo uspjeli navesti baš sve aktivnosti u kojima sudjelujemo, može se zaključiti kako je ISHA Osijek već više od deset godina jedna od najaktivnijih studentskih udruga na Filozofskom fakultetu te ćemo se i u narednim godinama truditi održati takvu aktivnost.

STUDENTSKI KNJIŽEVNI KLUB ALEPH

Studentski književni klub Aleph okuplja studente vrlo različitih interesa. Među članovima su oni koji se bave istraživanjima u znanosti o književnosti, autori znanstvenih radova i izlagači na različitim simpozijima i konferencijama, pjesnici, spisatelji, ilustratori, fotografi. Sve ih okuplja kreativni duh i ljubav prema književnosti te želja za njegovanjem (hrvatske) pisane riječi. S obzirom na to da je prošle godine došlo do smjene generacija te da su članovi Alepha bili studenti završne godine diplomskoga studija, jedna od primarnih zadaća novoga vodstva bila je predstaviti Aleph mlađim kolegama. S ponosom možemo reći kako danas više od 70% članova čine studenti preddiplomskoga studija. Glavna djelatnost Studentskoga književnoga kluba Aleph jest očuvanje tradicije istoimenoga časopisa. Prvi broj Alepha izdan je još 1994. godine, a članovi kluba pripremili su novi broj koji će uskoro ugledati svjetlo dana. Tema je 24. broja ruska književnost, a časopis je podijeljen u tri veće cjeline. Prva okuplja znanstvene radove vezane uz temu broja, a nakon svakoga znanstvenoga rada crteži prikazuju neke od zanimljivosti vezanih uz Rusiju te su one ukratko i predstavljene. U drugoj cjelini čitatelji imaju priliku pročitati najbolje studentske autorske radove. Velik je izbor pjesama, ali objavljene su i priče, isječki iz romana, drama, fotografije. Posebno nas je obradovala činjenica da su se na natječaj prijavili kolege i s drugih fakulteta, ali i iz drugih gradova, što dokazuje prepoznatljivost našega časopisa. Posljednja cjelina časopisa nazvana je Književna svaštara te u njoj studenti predstavljaju književna događanja, pišu recenzije o emisijama, knjigama, predstavama te eseje. U ovoj akademskoj godini plan kluba je održati najprije promociju novoga broja časopisa, a krajem studenoga planiran je zanimljiv književni kviz s vrlo bogatim nagradama. Pobjednički par ići će na adventsko putovanje! Klub će i dalje promovirati kreativno izražavanje pa su na proljeće u planu Poetske večeri, Okrugli stol i radionice s gimnazijalcima. Novi članovi uvijek su dobrodošli te s radošću iščekujemo nove zamisli i prijedloge. Javiti se možete na adresu uredništva aleph.ffos@gmail.com ili glavnoj urednici na adresu amrah97@gmail.com.

GLOTTA

Udruga studenata anglistike Glotta stvorena je s ciljem promoviranja i udruživanja studenata engleskog jezika i književnosti Filozofskog fakulteta Osijek. Već treću godinu zaredom, od svojeg osnivanja 2016. godine, Udruga okuplja studente zainteresirane za nešto više od pohađanja

predavanja te njezini članovi organiziraju razne događaje i aktivnosti. Edukativni, napeti i zabavni, Glottini su *pub quizovi* o anglofonskoj kulturi uvijek dobro posjećeni. Među popularnijim događajima su i filmske večeri, gdje uz odabir filma primjerene tematike ponekad imamo kratko izlaganje o njemu ili čak kratki prateći kviz. Glottini članovi vole izazove te su organizirali i studentsku konferenciju u suradnji s Međunarodnom udrugom studenata povijesti ISHA-om Osijek. Također su i posjetili sestrinske udruge u Hrvatskoj, Klub studenata anglistike X. a. iz Zagreba te Udrugu Itheom iz Splita, i sudjelovali na njihovim studentskim konferencijama, gdje su ostvarili mnoga poznanstva i stekli uvid u znanstveni rad na polju anglistike. Glotta nastavlja raditi punom parom, s novim članovima i novima idejama, ali starom ljubavi.

LIBROS

Klub studenata informacijskih znanosti (*Information Sciences Student Association Libros*) pri Odsjeku za informacijske znanosti sjedište ima na Filozofskom fakultetu Osijek.

Poštujemo različitosti stavova, misli i ideja, slobodu izbora, kreativnost, samostalnost organizacije u radu, javnost i demokratičnost mišljenja te odgovornost za rad.

Klub su osnovali 2003. godine studenti knjižničarstva s tadašnje Katedre za knjižničarstvo (Maja Krtalić, Marta Crljen, Lana Jovanovac i Boris Kiš). Klub formalno okuplja sve studente s Odsjeka za informacijske znanosti. Klub trenutačno broji preko 60 članova, studenata preddiplomskog i diplomskog studija Informatologije, Informacijskih tehnologija i Nakladništva.

Ciljevi Kluba su pružanje podrške studentima koji se susreću s akademskim i drugim problemima, organiziranje stručnih izleta i putovanja te radionica, skupova, seminara i konferencija, sudjelovanje na stručnim i znanstvenim projektima, izlaganje i sudjelovanje na stručnim domaćim i međunarodnim konferencijama, izdavanje časopisa Libros, organiziranje različitih humanitarnim i društveno-korisnih akcija, volontiranje, organiziranje neformalnih druženja te pridonosenje kvaliteti iskustva studiranja i općenito života u lokalnoj i akademskoj zajednici.

Klub je dobitnik Rektorove nagrade za 7. broj časopisa „Libros“ u akademskoj godini 2017/2018.

Članstvo u Klubu dobrovoljno je i besplatno, a redovnim članom mogu postati svi studenti Odsjeka za informacijske znanosti pri Filozofskom fakultetu Osijek. Uvjet za članstvo je ispunjavanje online pristupnice dostupne na *Facebook* stranici Kluba Libros (<https://www.facebook.com/KSIZOs/>). Informacije o Klubu mogu se dobiti na *Instagram*- stranici (@librosklub).

Predsjednica Kluba je Antonela Čepčar, studentica 2. godine diplomskog studija Informatologije i Informacijskih tehnologija. Potpredsjednica Kluba je Maja Šimenić (1. godina diplomskog studija), tajnica je Tea Bizik (2. godina diplomskog studija) te likvidatorica Maria Holjevac (1. godina diplomskog studija).

Aktivnosti članova Kluba u ak. god. 2018/2019.

- Konferencija „WeAreDevelopers World Congress“, Beč (16 – 18. 5. 2018.)
- Međunarodna konferencija „Libraries in the Digital Age – LIDA“, Zadar (13 – 15. 6. 2018.)

LOGOS

Udruga studenata filozofije „logOS“ osnovana je s ciljem udruživanja studenata filozofije i srodnih studija pri organizaciji aktivnosti i projekata koje za cilj imaju promicanje važnosti filozofije, prije svega, među studentima osječkog Sveučilišta.

Dosadašnji rad Udruge:

Udruga djeluje od 2013. godine te su iza nje brojni projekti/aktivnosti. U suradnji s Odsjekom za filozofiju te Hrvatskim filozofskim društvom Udruga je održala četiri studentska simpozija:

1. 4. studentski filozofski simpozij „Sveučilište, filozofija, obrazovne politike“ (2014.)
2. 5. studentski filozofski simpozij „Društvo, jezik, mit“ (2015.)
3. 6. studentski filozofski simpozij „Filozofija u književnosti“ (2016.)
4. 8. studentski filozofski simpozij „Studentske (R)evolucije; Pedeset godina od 1968“ (2018.).

Osim simpozija, Udruga je, otkada je osnovana, organizirala i niz aktivnosti poput filozofskih čitanja (jednom u tjednu ili pak jednom u dva tjedna), tribina, filmskih večeri te je podržavala niz društvenih akcija (poput prikupljanja potpisa protiv davanja autocesta u koncesiju, potpisi potpore studentima hrvatskih studija i sl.). Time je ukazala i na svoj aktivistički angažman i potencijal na razini koja nadmašuje granice Fakulteta i Sveučilišta.

Nažalost, u nedostatku zainteresiranosti za rad u Udruzi posljednjih godinu dana Udruga je svela svoje aktivnosti isključivo na organizaciju simpozija u suradnji s Odsjekom za filozofiju i Hrvatskim filozofskim društvom te objavljivanje Biltena studentskih radova iz filozofije u suradnji s profesorom doc. dr. sc. Boškom Pešićem i Odsjekom za filozofiju kao i organizaciju promocije časopisa. Dosadašnji časopisi redom su imali za temu Estetika (2015.), Heidegger (2016.), Filozofija religije (2017.), Etika (2018.) te se radi na novom broju naslova Postmoderna za koji se skupljaju radovi do 1. 12. 2019.

Mail predsjednika i članova Savjeta Udruge:

Predsjednica Natalija Antolović: natalijaa767@gmail.com

član Savjeta: Marko Sičanica: markosicanic@gmail.com

PSIHOS

Klub studenata psihologije Filozofskog fakulteta Osijek – „Psihos“ u sadašnjem sastavu i organizaciji započeo je sa svojim radom 2016. godine. Neki od ciljeva koje „Psihos“ želi postići su djelatna skrb za ostvarivanje interesa studenata psihologije, suradnja s različitim organizacijama i udrugama te promicanje i unapređivanje teorijske i primijenjene psihologije. Neki od najznačajnijih projekata kojima se udruga bavi su „Be my buddy“ namijenjen za povezivanje studenata 1. godine preddiplomskog studija sa studentima viših godina, „Mind the mind“ koji je EFPSA-in projekt namijenjen borbi protiv stigme o mentalnim bolestima i „Psihološke filmske večeri“ pri kojima pokušavamo približiti teme iz psihologije široj populaciji. Također, 2018. godine u sklopu „Psihosa“ prvi puta je organizirana studentska konferencija PsihOs fest na temu „Od istraživanja do prakse.“

HUNGARICUM OSIJEK

„Hungaricum Osijek“ – Udruga studenata mađarskog jezika i književnosti s radom je započela u akademskoj godini 2017/2018. te okuplja studente mađarskog jezika i književnosti s ciljem promicanja i populariziranja mađarske kulture, jezika i književnosti. Unutar Udruge potiče se razmjena ideja u svim navedenim područjima, organiziraju se filmske i kulturne večeri te drugi edukativno-zabavni događaji na koje su pozvani svi zainteresirani. Također, organizira se „Večer studenata mađarskog jezika“ (*Magyar szakest*) na početku svake nove akademske godine kako bi se studentima prve godine preddiplomskog studija mađarskog jezika i književnosti pružila dobrodošlica, a isto tako i ostvarila prilika za neformalno druženje studenata i nastavnika Katedre za mađarski jezik i književnost uz održavanje kviza o mađarskome jeziku i jezikolomke kao dio bogatog programa. Udruzi mogu pristupiti svi studenti mađarskog jezika i književnosti Filozofskog fakulteta Osijek.

UDRUGA STUDENATA PEDAGOGIJE FILOZOFSKOG FAKULTETA OSIJEK

Udruga studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek osnovana je 2015. godine u svrhu promicanja i populariziranja pedagogije kao znanstvene discipline među studentima i širom javnosti. Udruga broji 40-ak članova. Članice Upravnog odbora za godinu 2018/19. bile su Dunja Tomić (predsjednica), Tina Babić (dopredsjednica) i Ivana Petrik (tajnica).

U protekloj akademskoj godini organizirali smo dvije filmske večeri: jednu povodom obilježavanja međunarodnog dana bijelog štapa, a drugu u sklopu štrajka za životinje u suradnji s Udrugom Pobjede.

Ostvarili smo suradnju i s Udrugom Zvono, za čije smo članove organizirali akustičnu svirku u te sa Savjetom Mladih grada Osijeka, s kojima smo u travnju organizirali putopisno predavanje studenata s DNS Colleagea iz Danske.

Posebno smo ponosni na tri humanitarne akcije koje smo održali, dvije u prosincu 2018. i jednu u travnju 2019. godine. Sretni smo što se naši studenti i djelatnici Fakulteta uvijek odazovu i rado sudjeluju pa smo stoga ponovno uspjeli razveseliti one u potrebi.

Najveći projekt bio je organizacija drugog međunarodnog studentskog simpozija Moć odgoja i obrazovanja, koji se održao na našem fakultetu od 15. do 17. 5. 2019. te je okupio brojne izlagače, kako sa hrvatskih sveučilišta, tako i s onih inozemnih. U svrhu predstavljanja simpozija i rada udruge gostovali smo i na Slavonskoj televiziji.

Ove smo godine nastavili i s izdavanjem drugog broja časopisa studenata pedagogije "Didaskalos".

Organizirali smo i dvije *teambuilding*-aktivnosti: posjet Azilu za napuštene pse te odlazak na kuglanje u suradnji s *GBowlingom* Osijek.

STUDENTSKI ZBOR

Studentski zbor predstavničko je tijelo studenata i naš je zadatak zastupati njihovo mišljenje i stavove u Fakultetskome vijeću. Novoizabrani saziv zbora, čiji je mandat započeo početkom nove akademske godine te traje dvije godine, sastoji se od devetnaest članova, predstavnika svih studijskih grupa na Filozofskom fakultetu. Naš je primarni zadatak pomoći studentima u rješavanju svakodnevnih situacija u kojima se nalaze, biti posrednikom između studenata i stručnog osoblja na Fakultetu te u konačnici i uljepšati im studentske dane povremenom organizacijom putovanja. Studentski je zbor zapravo u potpunosti u službi studenata. Naš rad možete pratiti putem našeg *Facebook* i *Instagram*-profila, gdje gotovo svakodnevno objavljujemo aktualnosti s Fakulteta, ali i Sveučilišta. Kako udruge, tako i Studentski zbor za studente organiziramo brojna putovanja tijekom akademske godine, aktivno sudjelujemo na Filozofijadi – Smotri filozofskih fakulteta iz cijele regije, posjećujemo sajmove knjiga u Beogradu i Zagrebu, a uz još pokoje studijsko putovanje kroz godinu te organizaciju bruošijade i party za kraj akademske godine trudimo se živjeti studentski život punim plućima. No kako smo mi primarno akademski građani, u aktivnosti studentskoga zbora uključeni su brojni simpoziji, konferencije i okrugli stolovi čiju organizaciju podržavamo i potpomažemo te nam se kao sudionici takvih znanstvenih skupova studenti uvijek mogu obratiti za financijsku pomoć. U konačnici, valja ponoviti, studentski je zbor u potpunosti u službi studenata, možda im nećemo moći pomoći uvijek, no budite sigurni da ćemo svaki puta dati sve od sebe i potruditi se olakšati im studij što je to više moguće.

Izvešće pripremio:

Marko Bagić

Udruga diplomiranih studenata Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku poziva Vas

NA PREDAVANJE O DIGITALNOM MARKETINGU

KAKO PISATI STATUSE NA FACEBOOKU I OD TOGA ZARAĐIVATI?

Predavanje će održati Tihana Sedlar, a održat će se u

SOBI 54 U SRIJEDU, 13. STUDENOG 2019., S POČETKOM U 18 SATI.

Veselim se Vašem dolasku!

Udruga diplomiranih studenata Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku i agencija za obrazovanje IntegralEdu pozivaju Vas na predavanje

WORK & TRAVEL USA:

PROGRAM STRUČNE PRAKSE U SAD-U.

Predstavljanje će se održati na Filozofskom fakultetu Osijek u sobi 58 u **utorak, 19. ožujka 2019., s početkom u 17:45 sati.**

Veselim se Vašem dolasku!

Udruga diplomiranih studenata Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku poziva Vas na

PREDAVANJE NIKICE TORBICE

NASTAVNIK (I) IZVAN ŠKOLE: MOJ PUT DO ANGAŽMANA U ORGANIZACIJI CIVILNOG DRUŠTVA

PREDAVANJE ĆE SE ODRŽATI U SOBI 54 U SRIJEDU, 20. STUDENOG 2019., S POČETKOM U 18 SATI.

Veselim se Vašem dolasku!

ALUMNI ČAJANKA

Htio bi saznati više o poslu kojim ćeš se baviti nakon studija? Htio bi razgovarati s nekim o svom budućem poslu i karijeri, a nisi imao priliku? Onda dođi u

KANTINU FILOZOFSKOG FAKULTETA U ČETVRTAK, 16. SVIBNJA 2019., OD 12 DO 14 SATI!

Tamo te s odgovorima čekaju diplomirani studenti Filozofskog fakulteta na Alumnij čajnici koju organiziraju Centar za karijeru FFOS-a i Udruga diplomiranih studenata Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku.

<https://www.ffos.unios.hr/centar-za-karijeru>

UDRUGA DIPLOMIRANIH STUDENATA FILOZOFSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U OSIJEU POZIVA VAS NA

OKRUGLI STOL O PREDVOĐENJU

SVA LICA PREDVOĐENJA

NA OKRUGLOM STOLU SUDELUJU:

**PROF. DR. SC. MARIJA OMAZIĆ
VLADIMIR CVETKOVIC SEVER
JELENA PATAKI
AD HOC - CENTAR
BARBARA KRUŽIĆ, MODERATORICA**

OKRUGLI STOL ĆE SE ODRŽATI U SVEČANOJ DVORANI FILOZOFSKOG FAKULTETA OSIJEK (SOBA 60) U **ČETVRTAK, 6. LIPNJA 2019., S POČETKOM U 15 SATI.**

VESELIMO SE VAŠEM DOLASKU!

UDRUGA DIPLOMIRANIH STUDENATA FILOZOFSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U OSIJEU POZIVA VAS

NA PREDAVANJE SASE DRINIĆA

OD STUDIJA KROATISTIKE DO KARIJERE U NOVINARSTVU

PREDAVANJE ĆE SE ODRŽATI U SOBI 54 U SRIJEDU, 16. LISTOPADA 2019., S POČETKOM U 18 SATI.

Veselim se Vašem dolasku!

UDRUGA DIPLOMIRANIH STUDENATA FILOZOFSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U OSIJEU POZIVA VAS NA

PREDAVANJE DR. SC. ANE WERKMANN HORVAT

OD OSIJEKA DO OXFORDA: VODIČ ZA STUDIJ U INOZEMSTVU

PREDAVANJE ĆE SE ODRŽATI NA FILOZOFSKOM FAKULTETU OSIJEK U SOBI 60 (SVEČANA DVORANA) U SRIJEDU, 21. STUDENOG 2018., S POČETKOM U 18 SATI. VESELIMO SE VAŠEM DOLASKU!

Udruga diplomiranih studenata Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku poziva Vas

NA PREDAVANJE MR. SC. BRANISLAVA MILIČIĆA

EUROPEAN VOLUNTARY SERVICE

PREDAVANJE ĆE SE ODRŽATI U SOBI 53 U SRIJEDU, 16. 5. 2018., S POČETKOM U 19:15 SATI

VESELIMO SE VAŠEM DOLASKU!

Udruga diplomiranih studenata Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku i Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek pozivaju Vas

na predstavljanje knjige Domagoja Mihaljevića

ZBOGOM AVANGARDO – NA RAZVALINAMA JUGOSLAVENSKE SOCIJALISTICKE MODERNIZACIJE.

Knjigu će predstaviti Davorin Cuti, Luka Matić i autor.

Predstavljanje će se održati u American Corneru GISKO-a., 30.5.2018., s početkom u 17:30 sati.

Veselim se Vašem dolasku!

